

Håndtering af patienter med lænderygsmærter i Region Syddanmark

- Et kvalitetsudviklingsprojekt for kiropraktorer, fysioterapeuter, praktiserende læger og Rygcenter Syddanmark

Svarrapport
200 deltagere
2019

Rygcenter Syddanmark
- en del af Sygehus Lillebælt

VIGTIGT OM DENNE RAPPORT

Denne APO-rapport er primært et deskriptivt arbejdspapir for deltagerne i projektet. Der forestår et betydeligt validerings-, analyse- og fortolkningsarbejde. Kun med betydelige forbehold kan resultaterne bruges til andre formål end deltagerens egen kvalitetsudvikling. Disse forbehold fremgår ikke af rapporten.

APO offentliggør denne rapport for at give inspiration til lignende kvalitetsudviklingsprojekter, give hypoteser til forskning og vise hvilke data, APO har tilgængelige til forskning.

APO fraråder, at andre end deltagerne drager konsekvenser af rapportens indhold. Dette bør afvente den videnskabelige bearbejdning og publikation af data fra projektet.

IMPORTANT ABOUT THIS REPORT

This APO-report is primarily a work paper for the participants in the project. Considerable validation, analysis, and interpretation of the audit data is warranted. Substantial reservations should be taken if using these results for other purposes than the participants own quality development. These reservations are not described in the report.

APO publishes this report to inspire similar quality development project, inspire research hypotheses, and show the data available for science.

Other parties than the project participants should generally avoid to draw consequences based on the results in this report before the scientific processing is completed and published.

Kolofon: Håndtering af patienter med lænderygsmærter i Region Syddanmark

Udgivet af: Audit Projekt Odense (APO)
Forskningsenheden for Almen Praksis i Odense
J.B. Winsløvs Vej 9A
5000 Odense C

Forfattere: Jesper Lykkegaard, Berit Schiøttz-Christensen, Anders Hansen, Mette Jensen Stochkendahl,
Lars Morsø, Merethe Kirstine Andersen, Anders Munck

Lay-out: Susanne Døssing Berntsen

Print: Print & Sign SDU

Oplag: 400

Håndtering af patienter med lænderygsmærter i Region Syddanmark

Et kvalitetsudviklingsprojekt for kiropraktorer, fysioterapeuter, praktiserende læger og Rygcenter Syddanmark

Indholdsfortegnelse:

Indledning	4
Samlede resultater i tabelform – auditskemaer.....	6
Gennemsnits alder og køn	14
Forløb	15
Antal registreringer per deltager	16
ALdersfordeling	18
Samlede resultater som søjlediagrammer	19
Fund i forhold til nummer konsultation	28
Procent MR scannede	29
Patienter med udstråling til under knæ og/eller mistanke om rodtryk.....	30
Variationsdiagrammer	34
Registreringsskema	40
Bilag (telefonkonsultationer Rygcenter Syddanmark	44
Referenceliste.....	46

Baggrund

Varetagelse af patienter med lænderygsmærter tager i Region Syddanmark udgangspunkt i Rygforløbsprogrammet, der blev udarbejdet i 2010. Formålet med forløbsprogrammet er at opnå samme kvalitet og tilbud uanset hvor i regionen borgeren eller patienten bor, og endvidere at sikre, at de sundhedsprofessionelle og patienten har ensartet og fælles målsætning med forløbet (1)

I 2011 blev der udarbejdet 1. auditregistrering under titlen 'Lænderygsmærter – fra primær kontakt med sundhedsvæsenet til færdigbehandlet', der viste at blandt patienter set i almen praksis med lænderygsmærter havde 48% lokaliserede lænderygsmærter, 15% var svært funktionspåvirket og 32% oplevede bevægeangst. Hver tredje patient blev håndteret i almen praksis, hver tredje blev henvist til fysioterapeut, og 12% blev henvist til kiropraktor. Elleve procent blev henvist til respektive MR-scanning eller Rygcenter Syddanmark, mens 21% fik udkrevet recept på enten svage eller stærke opioider (2).

Nyeste internationale forskning anbefaler et øget fokus på, at rygpatienter skal behandles ud fra en biopsykosocial tilgang og tilbydes non-farmakologisk behandling og uddannelse med fokus på egenomsorg (3). Smertestillende medicin, billeddiagnostik og operation skal i videst muligt omfang undgås. Dette understøttes af danske nationale kliniske retningslinjer for håndtering af nyopståede lænderygsmærter (4) og lumbal rod-påvirkning (5).

De nationale og internationale anbefalinger er i kontrast med tendenser for praksis set i Region Syddanmark. Her er blandt andet observeret en markant stigning i antallet af henvisninger til MR-scanning (6) set i kølvandet på henvisningsret til praktiserende læger og kiropraktorer til MR-scanning. Antallet af patienter, der opereres for lænderygsmærter, har ligeledes været stigende, men ikke i samme omfang som antallet af MR-skanninger, hvilket understøtter at en anden population af rygpatienter end tidligere har været henvist til MR-scanning (6). Nationalt er forbruget af morfika også steget (7) men det er uvist hvorvidt dette også gælder blandt patienter med lænderygsmærter.

Foruden kvalitetssikring lægger forløbsprogrammet i Region Syddanmark op til øget tværfagligt og -sektorielt samarbejde for at sikre bedre sammenhæng i patientforløb på tværs i sundhedsvæsenet (1). Nylige interviewundersøgelser med patienter peger dog i modsat retning, og har vist at patienterne oplever, at forskellige sundhedsprofessioner mangler et fælles sprog for at forklare årsagerne til deres rygsmerter, hvilket bliver en forhindring for et godt forløb. Patienterne oplever tillige at der er diskrepans mellem sundhedsprofessionelles forklaringer og forslag til behandling. Desuden rapporterer undersøgelsen om problematiske sektovergange (8).

Hvorfor en tværfaglig audit om rygpatienter?

Behandling af lænderygpatienter i Region Syddanmark varetages af både praktiserende læger, fysioterapeuter og kiropraktorer samt Rygcenter Syddanmark. En betydelig andel af patienterne opsøger flere sundhedsprofessionelle for hjælp. Det kan derfor være nyttigt at få et overblik over, hvordan de forskellige sundhedsprofessionelle håndterer patienter med rygsmerter. Dette vil give en afklaring af, hvorvidt håndteringen foregår i overensstemmelse med forløbsprogrammet og gældende kliniske retningslinjer, og hvis dette ikke er tilfældet, afdække hvordan kvaliteten af håndteringen kan forbedres.

Projektgruppen har således fundet anledning til at gentage og opdatere den tidligere audit fra 2011 med henblik på at få indblik i den aktuelle tilgang til udredning, behandling og vejledning af rygpatienter blandt praktiserende læger, fysioterapeuter og kiropraktorer samt Rygcenter Syddanmark. Projektet vil herigenom afdække behovet for både implementering og de-implementering af tiltag, og hvilke forhold omkring deltagerne og deres holdninger samt viden på rygområdet, der er knyttet til forskelligartet håndtering af patienterne.

Projektet sætter fokus på at give deltagerne en større sikkerhed i håndteringen af patienter med lænderygsmærter, samt at styrke det tværsektorielle og tværfaglige samarbejde mellem deltagerne.

Projektgruppen ønsker med auditten at udvikle kvaliteten i rygbehandlingen, samt at styrke det gensidige kendskab til de enkelte faggruppers virkeområde og derigennem styrke kommunikationen, oparbejde et fælles sprog og fremme samarbejdet på tværs af fag og sektorer.

Formål

Det overordnede formål er, at afdække daglig praksis af håndteringen af patienter med lænderygsmærter på Rygcenter Syd og hos fysioterapeuter, kiropraktorer og praktiserende læger i Region Syddanmark og på baggrund heraf planlægge forbedringstiltag til at højne kvaliteten for håndtering af rygpatienter og øge samarbejdet mellem faggrupperne.

- Vi ønsker at beskrive praksis med hensyn til udredning og håndtering af patienterne i forhold til gældende retningslinjer og forløbsprogram for lænderygsmærter. Specifikt har projektet til formål at beskrive omfang og brug af udrednings- og behandlingsmodaliteter, smertestillende medicin, billeddiagnostik, henvisning til Rygcenter Syddanmark, samt samarbejde mellem faggrupperne (herunder udfærdigelse af tværfaglig korrespondance).
- Projektet vil med baggrund i den kortlagte praksis gennemføre tværfaglige kurser for at underbygge og forstærke brug af anbefalede tiltag og anvisne alternativer til ikke-anbefalede tiltag for derigennem at løfte kvaliteten i håndtering af patienter med lænderyg problemer.
- Projektet har samtidig til formål at styrke samarbejdet mellem faggrupperne omkring håndtering af patienter med lænderygsmærter i primærsektoren ved at afholde tværfaglige kurser for deltagerne i auditten.

Arbejdsgruppens sammensætning

Arbejdsgruppen såvel som styregruppen bag projektet er repræsenteret af alle involverede faggrupper. Desuden har praksiskonsulenterne fra de forskellige faggrupper bidraget med faglige betragtninger samt etablering af netværk. Den centrale arbejdsgruppe bestod af rapportens forfattere.

Registrering

Klinikere blev bedt om at deltage i en audit med konsekutiv registrering af alle konsultationer med voksne patienter (over 16 år), der henvendte sig på grund af lænderygsmærter. Efter hver konsultation blev der krydset af i et skema. Fysioterapeuter, Kiropraktorer og personalet på Rygcenteret registrerede i to uger, mens praktiserende læger registrerede i 4 uger. De praktiserende læger registrerede gennemsnitligt 8 patienter, kiropraktorerne 65, fysioterapeuterne 27 og rygcentrets med-arbejdede 20 i deres respektive registreringsperioder.

Rapporten

Rapporten på de kommende sider består dels af tabeller, dels af søjlediagrammer, der viser de opnåede resultater. Vi håber, at rapporten vil være et godt udgangspunkt for den faglige diskussion dels på opfølgingsmøderne – dels senere, men vi skal understrege, at den ikke er en videnskabelig rapport. Resultaterne vil senere blive bearbejdet videnskabeligt og indgå i et ph.d-forløb og diverse artikler.

Finansiering

Projektet er finansieret dels af KEU i Region Syd, dels af forskningsfonde for hhv. kiropraktorer og fysioterapeuter samt endelig af Rygcentret Syddanmark.

Samlede resultater i tabelform - 42 praktiserende læger

		Antal	Procent
PATIENTENS KØN	Kvinde	181	56,7%
	Mand	137	42,9%
	Uoplyst	1	0,3%
I alt		319	100,0%
TIDLIGERE EPISODER	Flere funktionshæmmende rygepisoder	174	54,5%
	Ingen eller få rygepisoder	138	43,3%
	Uoplyst	7	2,2%
I alt		319	100,0%
TIDLIGERE I AKTUELLE FORLØB	Kiropraktor	64	20,1%
	Fysioterapeut	132	41,4%
	Rygcenter/andet sygehus/operation	63	19,7%
	MR scanning	57	17,9%
	Ingen af førnævnte	114	35,7%
	Uoplyst	24	7,5%
I alt		319	142,3%
SYMPTOMER D.D.	Lændesmerter uden el. med udstråling højest til knæ	219	68,7%
	Lændesmerter med udstråling til under knæ	83	26,0%
	Uoplyst	17	5,3%
I alt		319	100,0%
KARAKTERISTIKA	Smerter 2 eller flere steder ud over lændesmerter	95	29,8%
	Forringet søvnkvalitet	132	41,4%
	Begrænsning i fysisk funktionsniveau	244	76,5%
	Følelsesmæssig påvirkning	69	21,6%
	Sygemeldt	56	17,6%
	Ingen af førnævnte	36	11,3%
	Uoplyst	1	0,3%
I alt		319	198,4%
FUND OG KLINISK VURDERING	Abnorm neurologi	49	15,4%
	Normal neurologi	221	69,3%
	Neurologisk undersøgelse ikke udført	47	14,7%
	Klinisk mistanke om rodtryk	44	13,8%
	Mistanke om alvorlig patologi	5	1,6%
	Uoplyst	2	0,6%
I alt		319	115,4%

Samlede resultater i tabelform- 42 praktiserende læger

		Antal	Procent
HANDLING/MEDICINERING I DAG	Rådgivning og hjælp til egenhåndtering	188	58,9%
	Information om rygsymptomer herunder prognose	130	40,8%
	Instruktion i øvelser	49	15,4%
	Manuel behandling	6	1,9%
	Akupunktur eller blokade	7	2,2%
	NSAID	77	24,1%
	Gabapentin/Lyrica/ Tricykliske antidepressiva (TCA)	31	9,7%
	Opioider	48	15,0%
	Aftale om ny konsultation	54	16,9%
	Ingen af førnævnte	30	9,4%
	Uoplyst	4	1,3%
I alt		319	195,6%
HENVISNINGER SENDT ELLER ANBEFALET I DAG	Fysioterapeut	107	33,5%
	Kiropraktor	36	11,3%
	Rygcenter	29	9,1%
	FAM/kræftpakke	2	0,6%
	MR-scanning af lænden	17	5,3%
	Kommunalt tilbud	1	0,3%
	ULRUS (Udvidet lænderygundersøgelse)	10	3,1%
	Ingen af førnævnte	124	38,9%
	Uoplyst	13	4,1%
I alt		319	106,3%
FORMÅL MED DAGENS BEHANDLING	Finde årsagen til rygsmerter	124	38,9%
	Berolige patienten	121	37,9%
	Imødekomme patientens ønsker	60	18,8%
	Smertelindre	154	48,3%
	Fremme patientens evne til egenhåndtering	112	35,1%
	Attestere	12	3,8%
	Ingen af førnævnte	18	5,6%
	Uoplyst	3	0,9%
I alt		319	189,3%

Samlede resultater i tabelform - 46 kiropraktorer

		Antal	Procent
PATIENTENS KØN	Kvinde	1458	48,7%
	Mand	1534	51,2%
	Uoplyst	4	0,1%
I alt		2996	100,0%
TIDLIGERE EPISODER	Flere funktionshæmmende rygepisoder	1982	66,2%
	Ingen eller få rygepisoder	971	32,4%
	Uoplyst	43	1,4%
I alt		2996	100,0%
TIDLIGERE I AKTUELLE FORLØB	Egen læge	822	27,4%
	Fysioterapeut	567	18,9%
	Rygcenter/andet sygehus/operation	225	7,5%
	MR scanning	262	8,7%
	Ingen af førnævnte	1840	61,4%
	Uoplyst	68	2,3%
I alt		2996	126,3%
SYMPTOMER D.D.	Lændesmerter uden el. med udstråling højest til knæ	2436	81,3%
	Lændesmerter med udstråling til under knæ	423	14,1%
	Uoplyst	137	4,6%
I alt		2996	100,0%
KARAKTERISTIKA	Smerter 2 eller flere steder ud over lændesmerter	629	21,0%
	Forringet søvnkvalitet	1029	34,3%
	Begrænsning i fysisk funktionsniveau	2355	78,6%
	Følelsesmæssig påvirkning	569	19,0%
	Sygemeldt	317	10,6%
	Ingen af førnævnte	368	12,3%
	Uoplyst	20	0,7%
I alt		2996	176,5%
FUND OG KLINISK VURDERING	Abnorm neurologi	237	7,9%
	Normal neurologi	1780	59,4%
	Neurologisk undersøgelse ikke udført	954	31,8%
	Klinisk mistanke om rodtryk	234	7,8%
	Mistanke om alvorlig patologi	6	0,2%
	Uoplyst	19	0,6%
I alt		2996	107,8%

Samlede resultater i tabelform - 46 kiropraktorer

		Antal	Procent
HANDLING I DAG	Rådgivning og hjælp til egenhåndtering	1901	63,5%
	Information om rygsymptomer herunder prognose	1320	44,1%
	Instruktion i øvelser	1279	42,7%
	Manuel behandling	2867	95,7%
	Akupunktur/ Dry needling	294	9,8%
	Drøftelse af smertelindrende medicin	346	11,5%
	Røntgenundersøgelse i egen klinik	63	2,1%
	Pakkeforløb iværksat (spinal stenose eller prolaps)	92	3,1%
	ULRUS (Udvidet lænderygundersøgelse)	2	0,1%
	Aftale om ny konsultation	2309	77,1%
	Ingen af førnævnte	7	0,2%
	Uoplyst	4	0,1%
	I alt		2996
HENVISNINGER I DAG	Fysioterapeut	200	6,7%
	Egen læge	116	3,9%
	Rygcenter	17	0,6%
	FAM/Akut neurokirurgisk vurdering	2	0,1%
	Arbejdsmedicinsk vurdering	0	0,0%
	MR-scanning af lænden	22	0,7%
	Ingen af førnævnte	2602	86,8%
	Uoplyst	69	2,3%
I alt		2996	101,1%
FORMÅL MED DAGENS BEHANDLING	Finde årsagen til rygsmerter	957	31,9%
	Berolige patienten	1004	33,5%
	Imødekomme patientens ønsker	1088	36,3%
	Smertelindre	2675	89,3%
	Fremme patientens evne til egenhåndtering	1803	60,2%
	Attestere	61	2,0%
	Ingen af førnævnte	74	2,5%
	Uoplyst	8	0,3%
I alt		2996	256,0%

Samlede resultater i tabelform - 77 fysioterapeuter

		Antal	Procent
PATIENTENS KØN	Kvinde	1166	60,2%
	Mand	761	39,3%
	Uoplyst	10	0,5%
I alt		1937	100,0%
TIDLIGERE EPISODER	Flere funktionshæmmende rygepisoder	1329	68,6%
	Ingen eller få rygepisoder	586	30,3%
	Uoplyst	22	1,1%
I alt		1937	100,0%
TIDLIGERE I AKTUELLE FORLØB	Egen læge	1594	82,3%
	Kiropraktor	314	16,2%
	Rygcenter/andet sygehus/operation	441	22,8%
	MR scanning	467	24,1%
	Ingen af førnævnte	223	11,5%
	Uoplyst	22	1,1%
I alt		1937	158,0%
SYMPTOMER D.D.	Lændesmerter uden el. med udstråling højest til knæ	1419	73,3%
	Lændesmerter med udstråling til under knæ	443	22,9%
	Uoplyst	75	3,9%
I alt		1937	100,0%
KARAKTERISTIKA	Smerter 2 eller flere steder ud over lændesmerter	855	44,1%
	Føringet søvnkvalitet	781	40,3%
	Begrænsning i fysisk funktionsniveau	1518	78,4%
	Følelsesmæssig påvirkning	570	29,4%
	Sygemeldt	215	11,1%
	Ingen af førnævnte	173	8,9%
	Uoplyst	22	1,1%
I alt		1937	213,4%
FUND OG KLINISK VURDERING	Abnorm neurologi	286	14,8%
	Normal neurologi	1153	59,5%
	Neurologisk undersøgelse ikke udført	568	29,3%
	Klinisk mistanke om rodtryk	190	9,8%
	Mistanke om alvorlig patologi	20	1,0%
	Uoplyst	10	0,5%
I alt		1937	115,0%

Samlede resultater i tabelform - 77 fysioterapeuter

		Antal	Procent
HANDLINGER	Rådgivning og hjælp til egenhåndtering	1466	75,7%
	Information om rygsymptomer herunder prognose	893	46,1%
	Samtale om KRAM faktorer	398	20,5%
	Instruktion i aktive øvelser	1290	66,6%
	Instruktion i retningspecifikke øvelser	558	28,8%
	Manuel behandling	1292	66,7%
	Akupunktur/ Dry needling	106	5,5%
	ULRUS (Udvidet lænderyundersøgelse)	37	1,9%
	Aftale om ny konsultation	1437	74,2%
	Ingen af førnævnte	6	0,3%
	Uoplyst	3	0,2%
	I alt		1937
ANBEFALET I DAG	Kiropraktor	27	1,4%
	Egen læge, special læge	93	4,8%
	Rygcenter	35	1,8%
	FAM/Akut neurokirurgisk vurdering	3	0,2%
	Arbejdsmedicinsk vurdering	1	0,1%
	MR-scanning af lænden	7	0,4%
	Ingen af førnævnte	1715	88,5%
	Uoplyst	77	4,0%
I alt		1937	101,1%
FORMÅL MED DAGENS BEHANDLING	Finde årsagen til rygsmerter	466	24,1%
	Berolige patienten	628	32,4%
	Imødekomme patientens ønsker	517	26,7%
	Smertelindre	1395	72,0%
	Fremme patientens evne til egenhåndtering	1512	78,1%
	Ingen af førnævnte	36	1,9%
	Uoplyst	12	0,6%
I alt		1937	235,7%

Samlede resultater i tabelform - 35 deltagere på Rygcenter Syddanmark

På Rygcenteret blev der i alt registreret 854 patienter. 702 konsultationer og 152 telefonkonsultationer. Tabellen viser de 702 konsultationer. Tabellene med telefonkonsultationerne findes bag i rapporten.

Konsultationer

		Antal	Procent
PATIENTENS KØN	Kvinde	369	52,6%
	Mand	321	45,7%
	Uoplyst	12	1,7%
I alt		702	100,0%
HENVIST FRA	Praktiserende læge	488	69,5%
	Kiropraktor	45	6,4%
	Anden sygehusafdeling	49	8,4%
	Uoplyst	110	15,7%
I alt		702	100,0%
TIDLIGERE EPISODER	Flere funktionshæmmende rygepisoder	406	57,8%
	Ingen eller få rygepisoder	195	27,8%
	Uoplyst	101	14,4%
I alt		702	100,0%
TIDLIGERE I AKTUELLE FORLØB	Kiropraktor	244	34,8%
	Fysioterapeut	410	58,4%
	Rygcenter/andet sygehus/operation	134	19,1%
	MR scanning	337	48,0%
	Ingen af førnævnte	39	5,6%
	Uoplyst	106	15,1%
I alt		702	180,9%
SYMPTOMER D.D.	Lændesmerter uden el. med udstråling højest til knæ	264	37,6%
	Lændesmerter med udstråling til under knæ	334	47,6%
	Uoplyst	104	14,8%
I alt		702	100,0%
KARAKTERISTIKA	Smerter 2 eller flere steder ud over lændesmerter	229	32,6%
	Føringet søvnkvalitet	343	48,9%
	Begrænsning i fysisk funktionsniveau	586	83,5%
	Følelsesmæssig påvirkning	281	40,0%
	Sygemeldt	161	22,9%
	Ingen af førnævnte	21	3,0%
	Uoplyst	43	6,1%
I alt		702	237,0%
FUND OG KLINISK VURDERING	Abnorm neurologi	179	25,5%
	Normal neurologi	320	45,6%
	Neurologisk undersøgelse ikke udført	93	13,2%
	Klinisk mistanke om rodtryk	146	20,8%
	Mistanke om alvorlig patologi	5	0,7%
	Uoplyst	109	15,5%
I alt		702	121,4%

Samlede resultater i tabelform - 35 deltagere på Rygcenter Syddanmark

Konsultationer

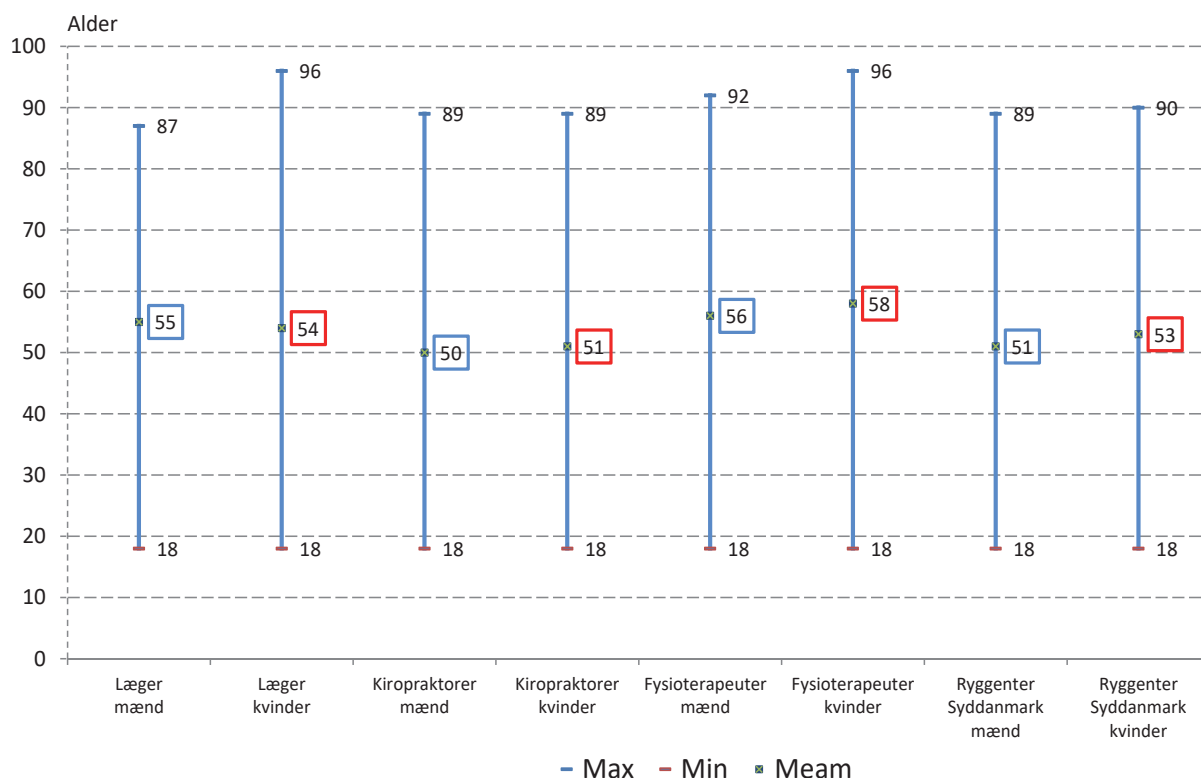
		Antal	Procent
HANDLING/MEDICINERING I DAG	Rådgivning og hjælp til egenhåndtering	503	71,7%
	Information om rygsymptomer herunder prognose	426	60,7%
	Instruktion i aktive øvelser	242	34,5%
	Konference med kolleger i huset	232	33,0%
	Drøftelse af medicin	278	39,6%
	Aftale om ny konsultation	208	29,6%
	Ingen af førnævnte	18	2,6%
	Uoplyst	18	2,6%
I alt		702	274,2%
HENVISNINGER SENDT ELLER ANBEFALET I DAG	MR-scanning af lænden	106	15,1%
	Opfølgende udredning fraset billeddiagnostik	57	8,1%
	Kirurgisk vurdering	83	11,8%
	Operation	6	0,9%
	Medicinopfølgning hos egen læge	115	16,4%
	Arbejdsmedicinsk vurdering	4	0,6%
	Kiropraktor el. fysioterapeut i primærsektor	95	13,5%
	Genoptræningsplan til kommunalt forløb	92	13,1%
	Ingen af førnævnte	113	16,1%
	Uoplyst	89	12,7%
I alt		702	108,3%
FORMÅL MED DAGENS BEHANDLING	Finde årsagen til rygsmerten	392	55,8%
	Berolige patienten	412	58,7%
	Imødekomme patientens ønsker	347	49,4%
	Smertelindre	347	49,4%
	Fremme patientens evne til egenhåndtering	472	67,2%
	Attestere	75	10,7%
	Ingen af førnævnte	18	2,6%
	Uoplyst	12	1,7%
I alt		702	295,6%

Samlede resultater - Alder og køn samt samt vigtige variable.

Variationsbredden i patienternes alder var for alle professionerne fra 18 til godt 90 år, der var kun beskednen variation i gennemsnitsalderen.

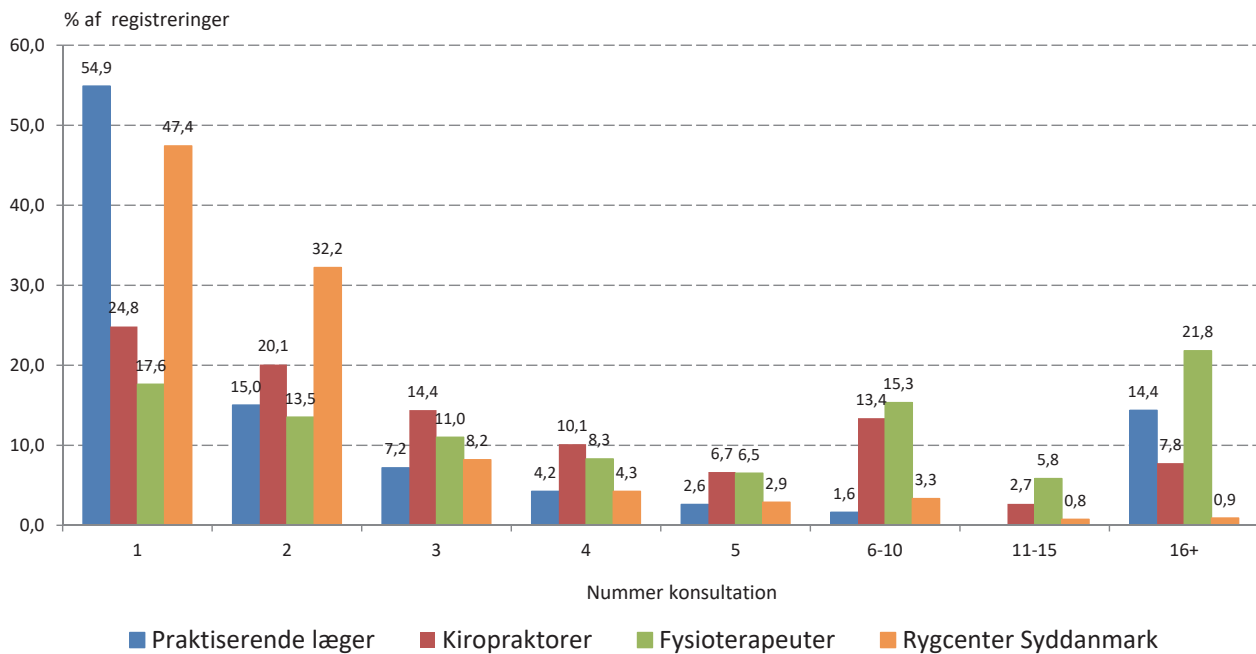
Nederst ses en oversigt over antal deltagere, antal registreringer, antal patienter med udstråling til under knæ samt MR-scanning tidligere eller henvist til i dag.

Gennemsnitsalder og køn på patienterne

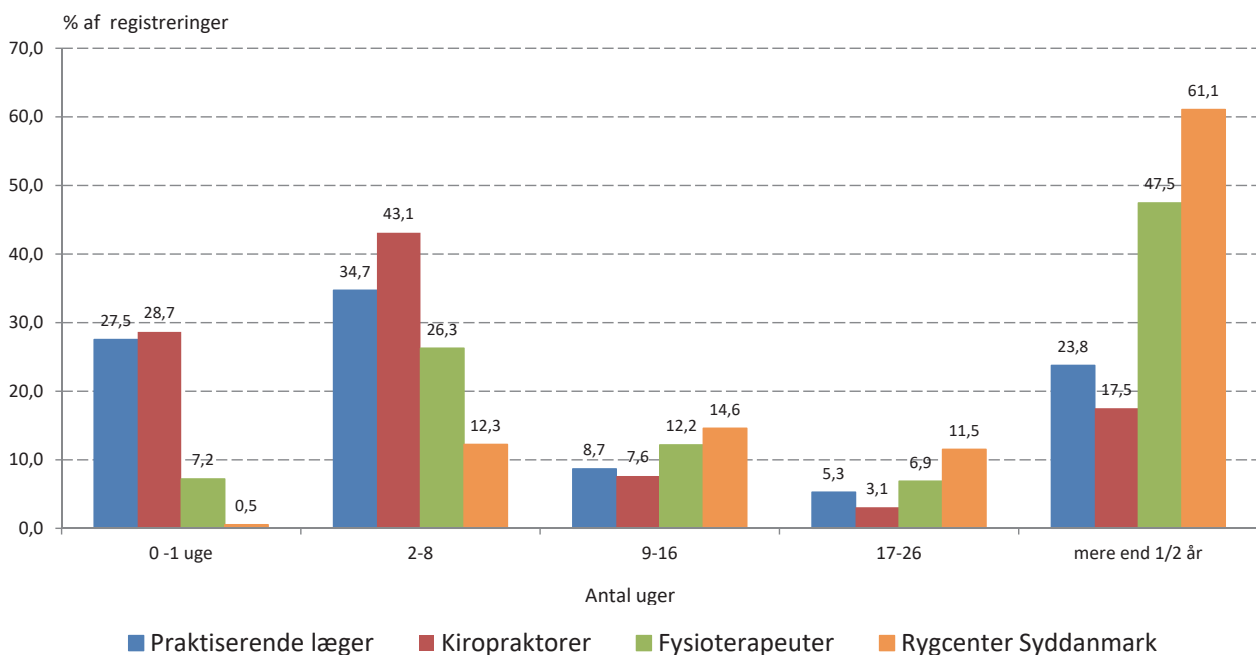

	Antal deltagere	Antal registreringer	Pt. med udstråling til under knæ		Pt. MR scannet tidligere		Henvist til MR scanning i dag	
Praktiserende læger	42	319	83	(26%)	57	(18%)	17	(5,3%)
Kiropraktorer	46	2996	423	(14%)	262	(9%)	22	(0,7%)
Fysioterapeuter	77	1937	443	(23%)	467	(24%)	7	(0,5%)
Rygcenter Syddanmark	35	702	334	(48%)	337	(48%)	106	(15%)
Total	200	5954	1283	(22%)	1123	(19%)	152	(2,5%)

Nummer konsultation i det aktuelle forløb

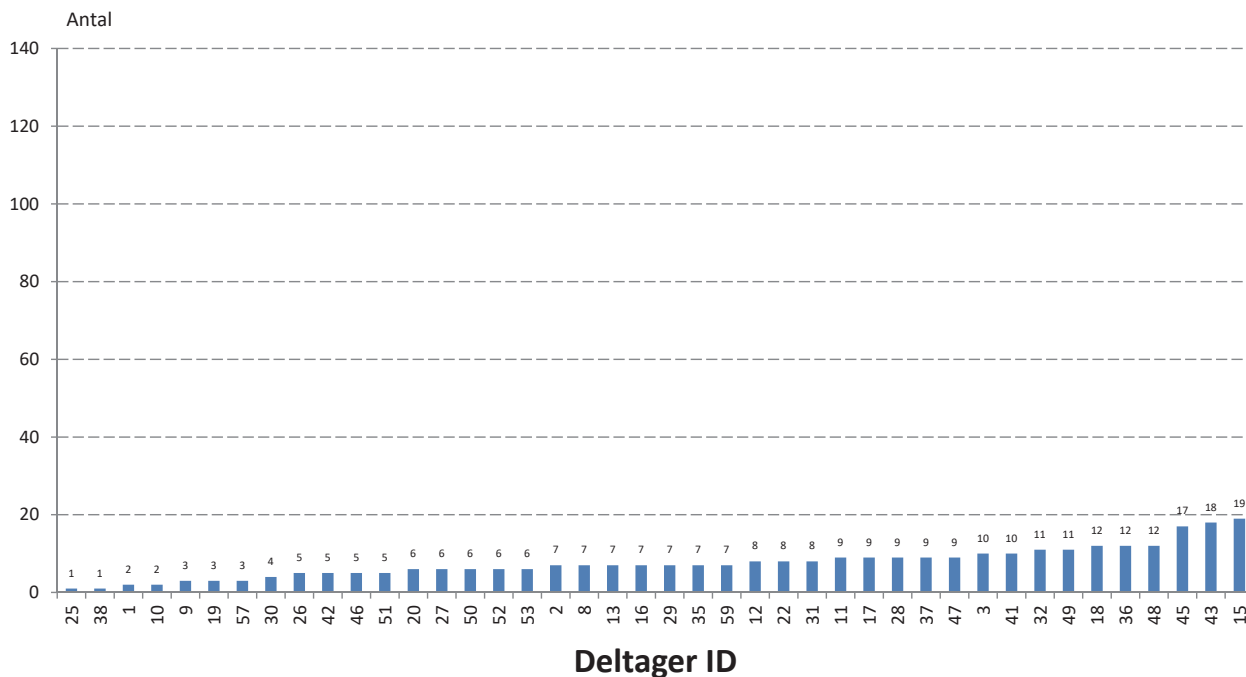
Antal uger med symptomer aktuelt

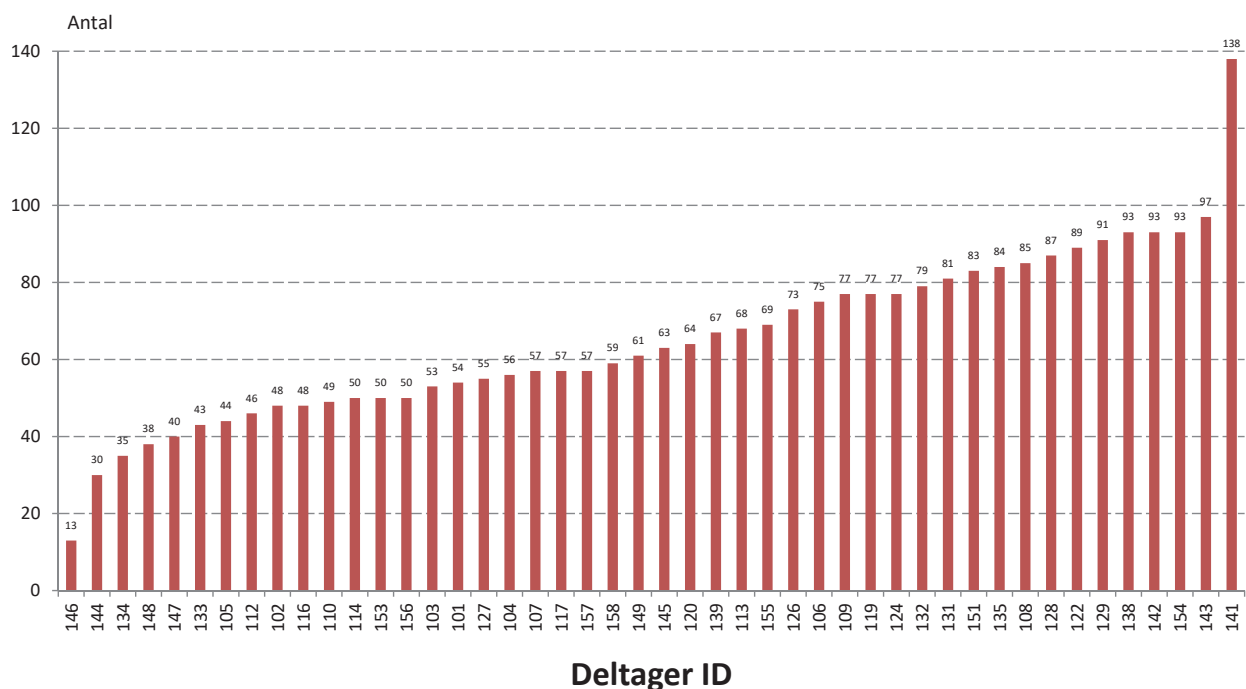
Antal registreringer

Figurene på denne og den kommende side illustrerer variationen i antallet af registreringer for de i alt 200 deltagere i projektet. Se din egen position ved dit deltagernummer.

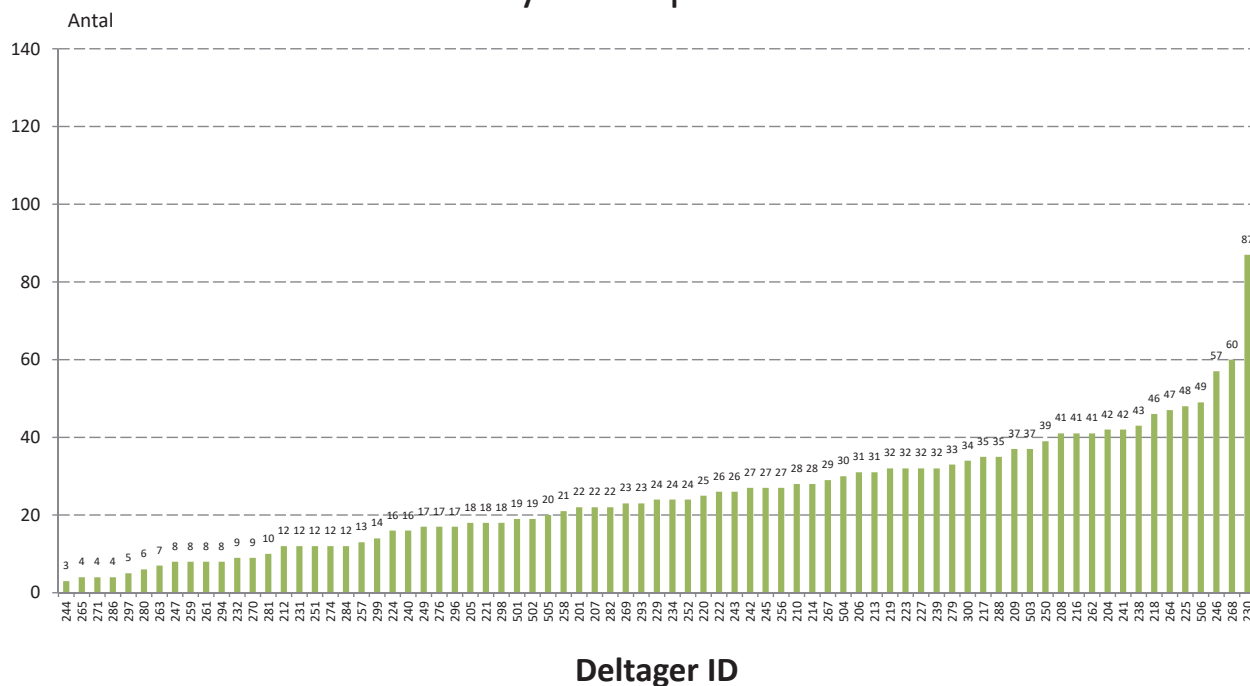
Antal registreringer per deltager Praktiserende læger

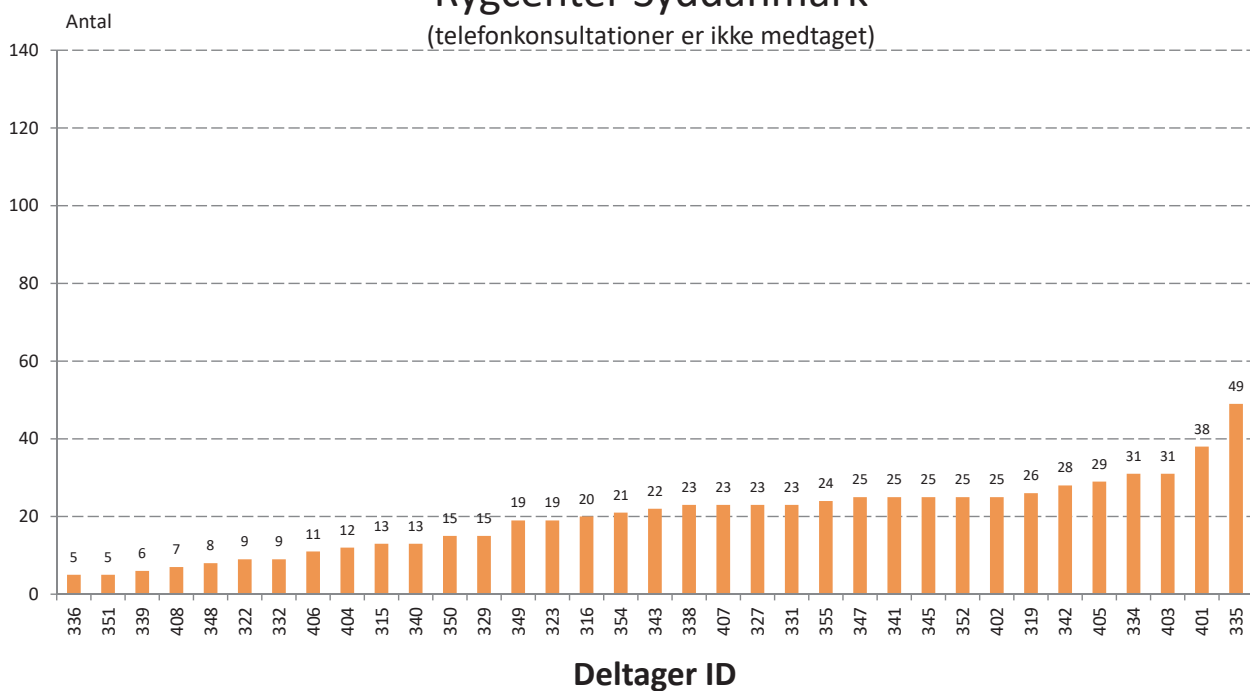
Antal registreringer per deltager Kiropraktorer

Antal registreringer per deltager Fysioterapeuter

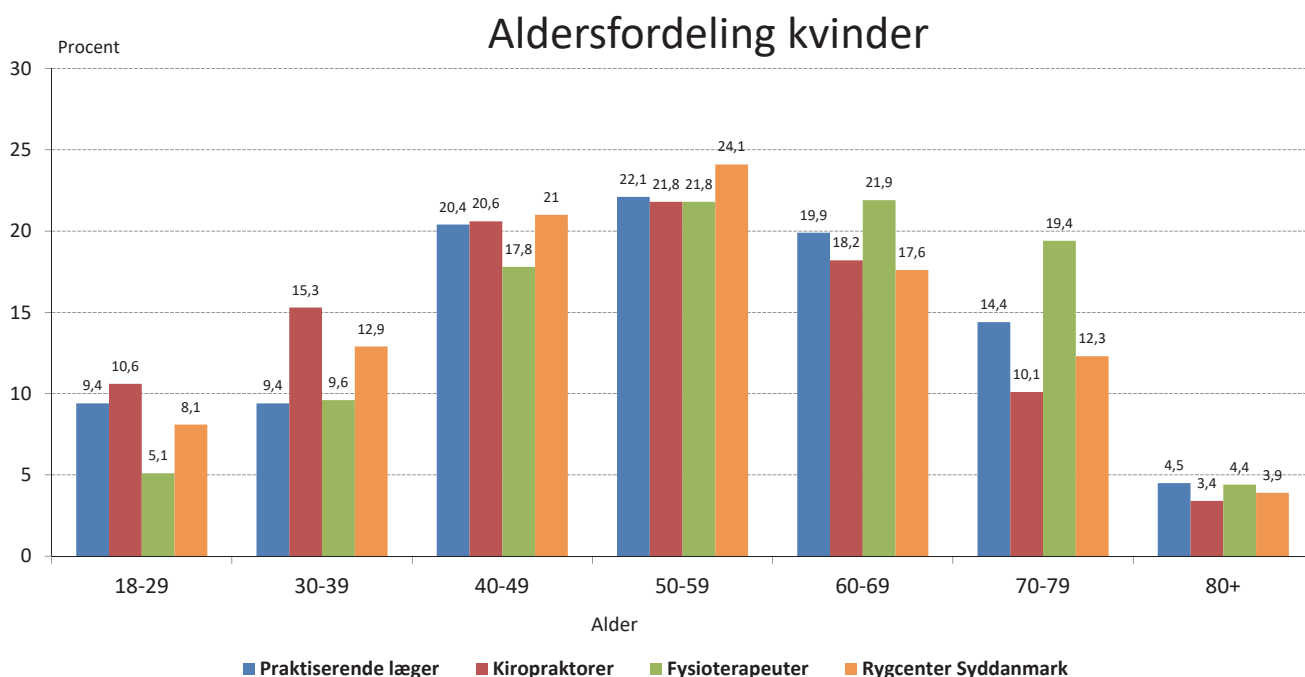
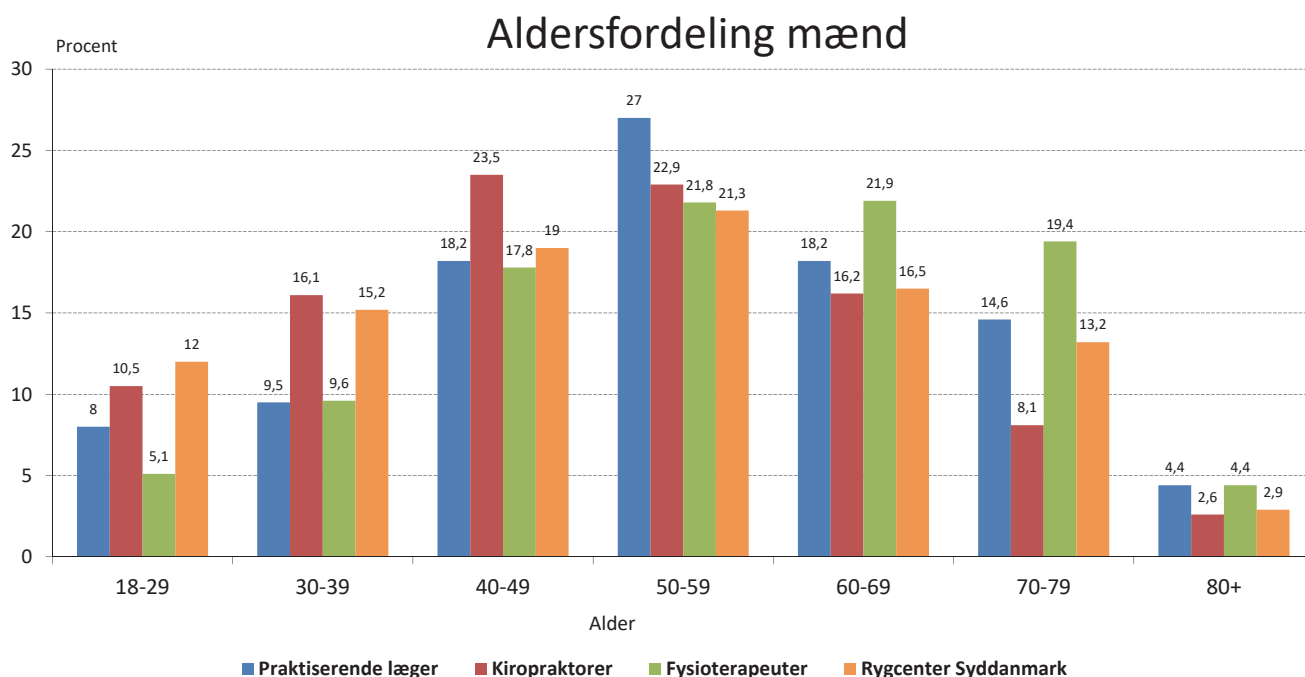

Antal registreringer per deltager Rygcenter Syddanmark (telefonkonsultationer er ikke medtaget)

Samlede resultater - Alder og køn

Samlet var 51% af patienterne hos kiropraktorerne mænd, hos de praktiserende læger og på Rygcentret var tallet 45% og hos fysioterapeuterne 40%. Nedenfor ses aldersfordelingen for de 4 grupper, hvoraf det fremgår at patienterne hos fysioterapeuterne er lidt ældre end gennemsnittet, og hos kiropraktorerne lidt yngre.

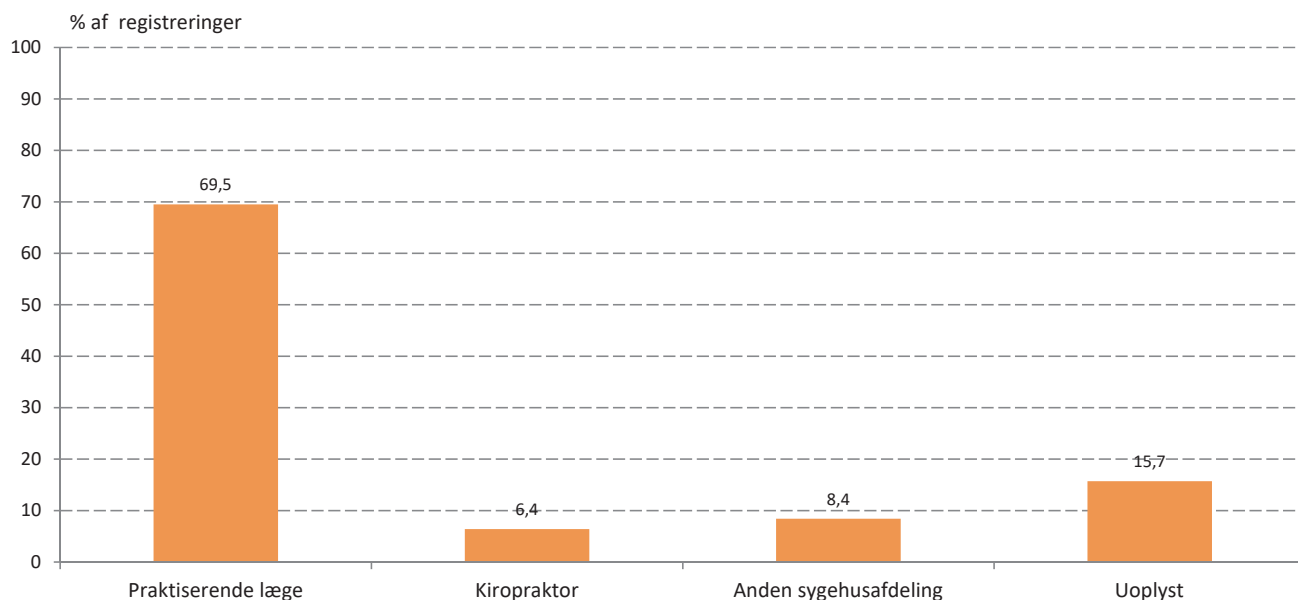

Samlede resultater - Tidligere episoder med lændesmerter

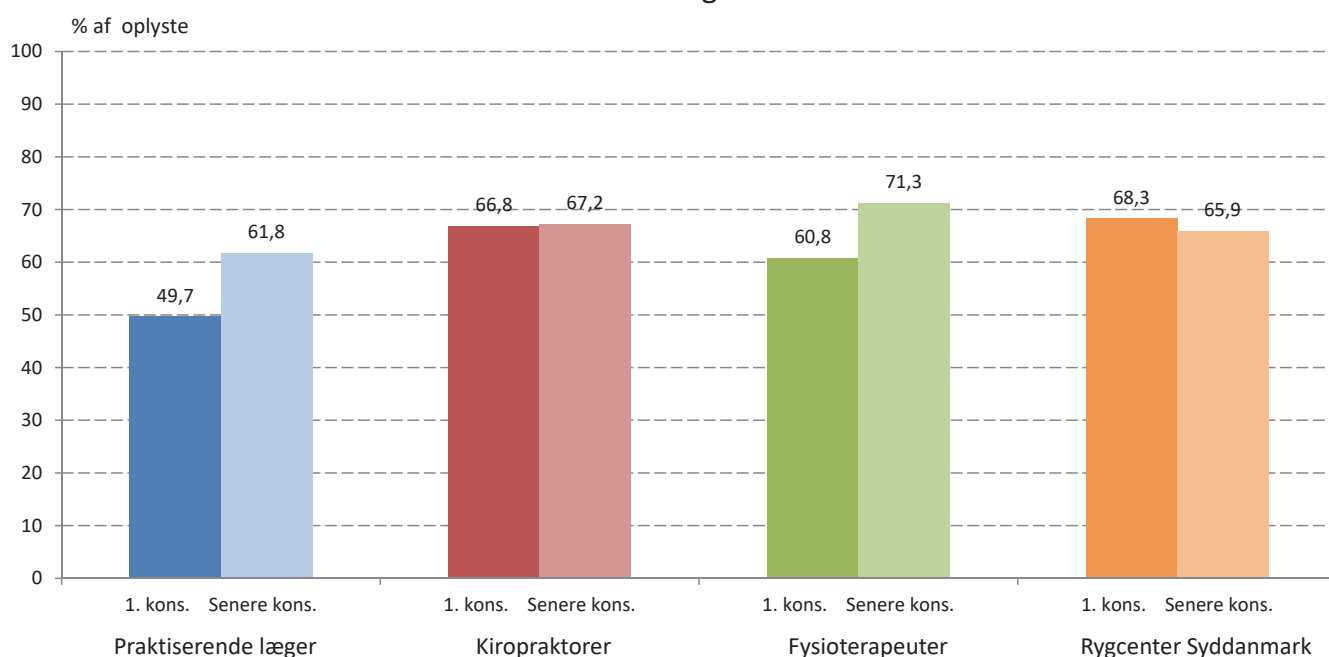
Øverst ses hvorfra Rygcenter Syddanmark får henvist patienterne.

Patienter på Rygcenteret havde oftere haft tidligere episoder med lændesmerter end patienterne hos praktiserende læger.

Hvor får Rygcenter Syddanmark henvist sine patienter fra?

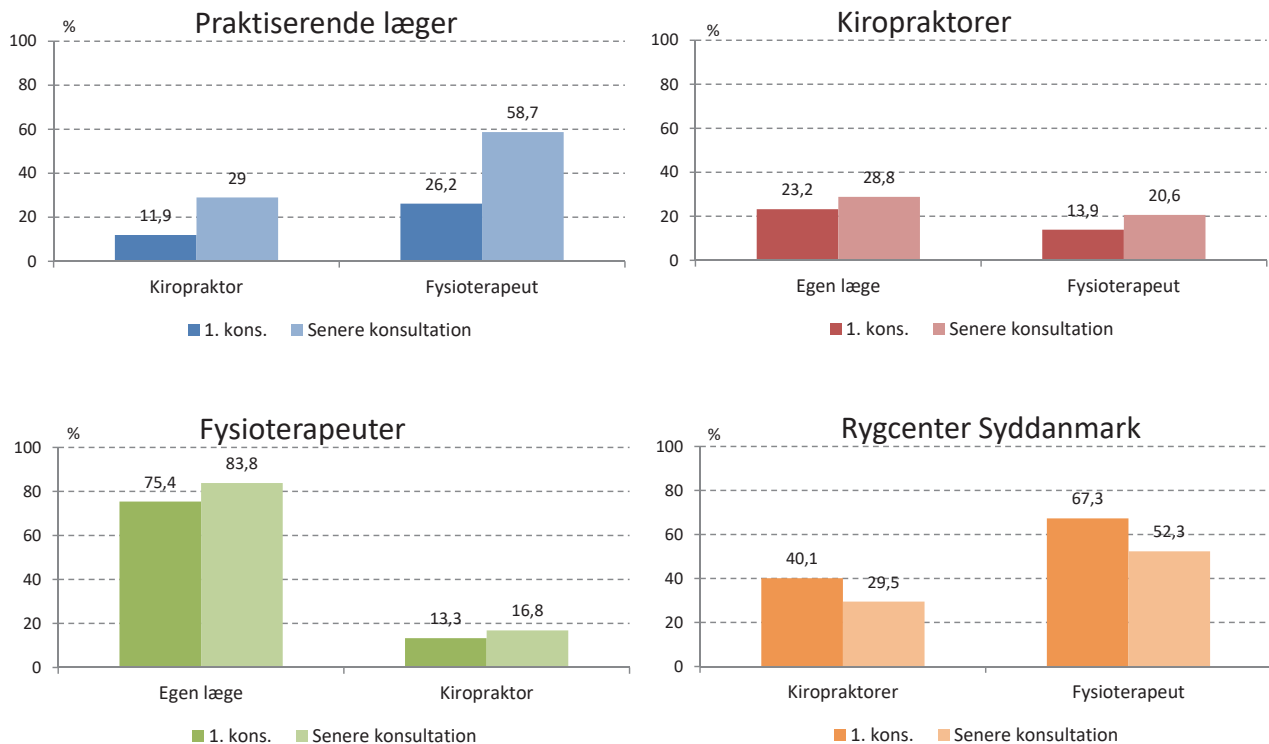
Tidligere episoder: Flere funktionshæmmende rygepisoder ved hhv. 1. konsultation og senere konsultationer

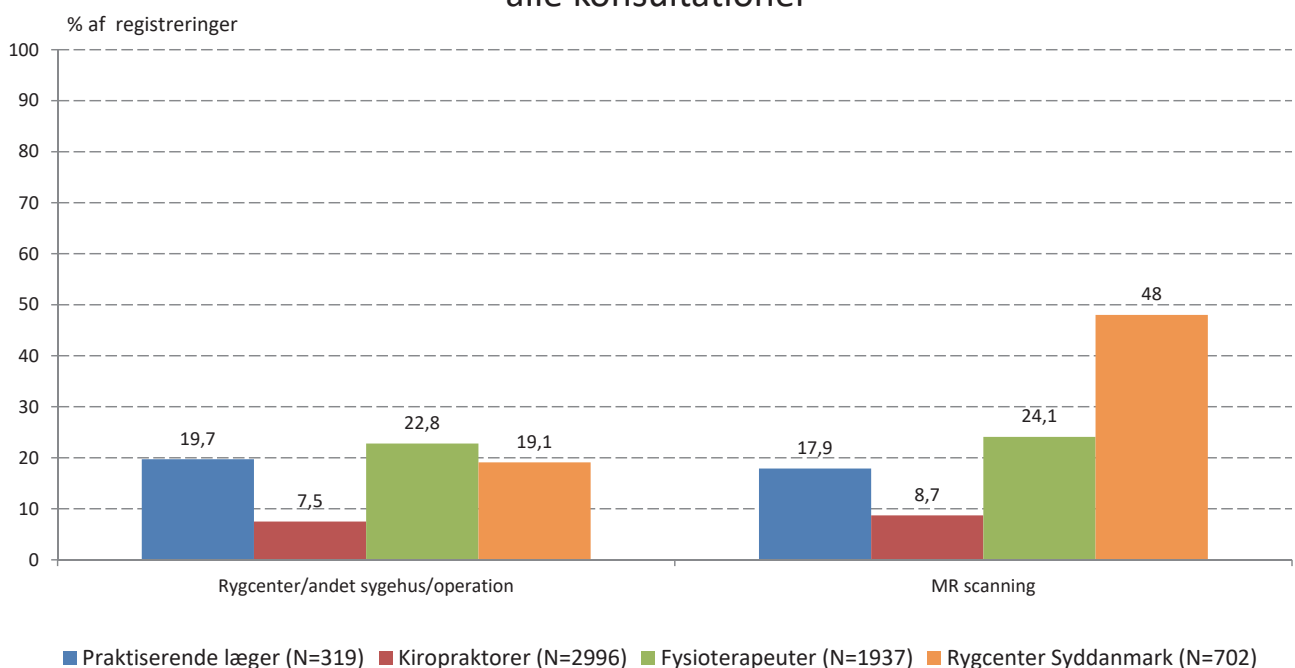
Samlede resultater - Tidligere rygepisoder

De øverste figurer illustrerer, hvem rygpatienten hos de enkelte professioner tidligere har konsulteret. Nederst ses, hvor hyppigt patienterne hos de enkelte professioner dels har været på rygcentret/anden sygehus/ blevet opereret, dels har fået foretaget MR-scanning.

Hvor patienten tidligere har konsulteret i forløbet

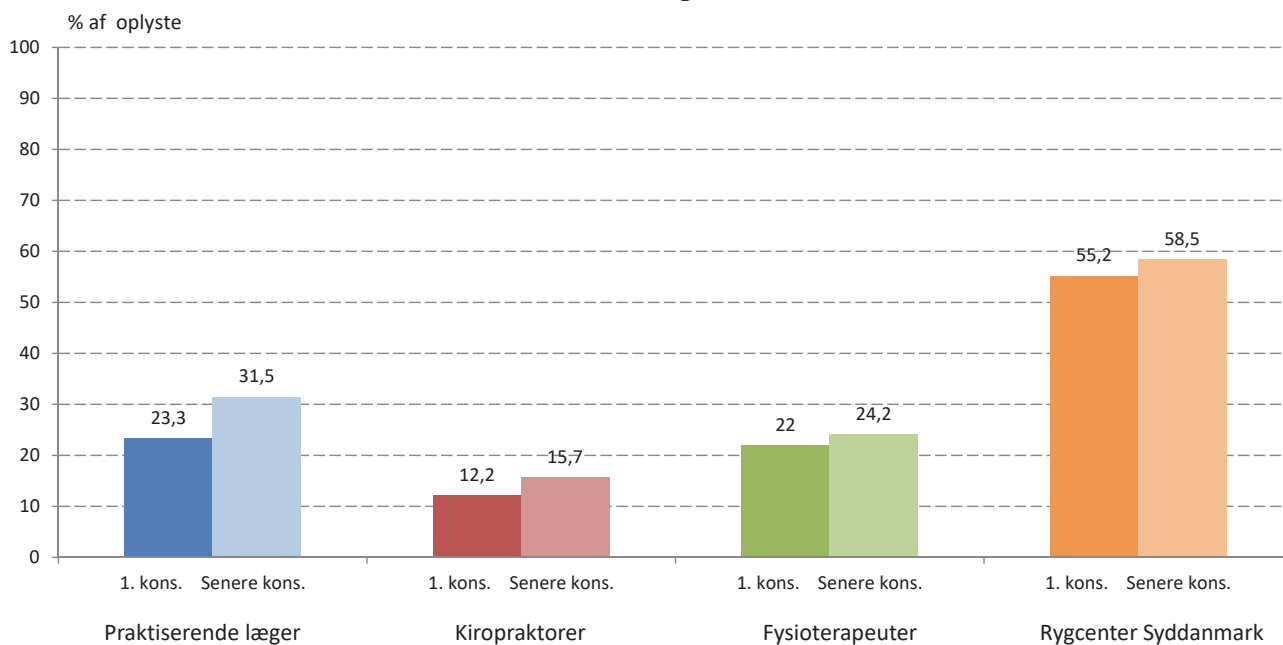
Tidligere i aktuelle forløb alle konsultationer

Samlede resultater - Symptomer

Bedømt ud fra nedenstående figurer har kiropraktorerne patienterne med de mildeste symptomer og Rygcentret dem med de sværeste.

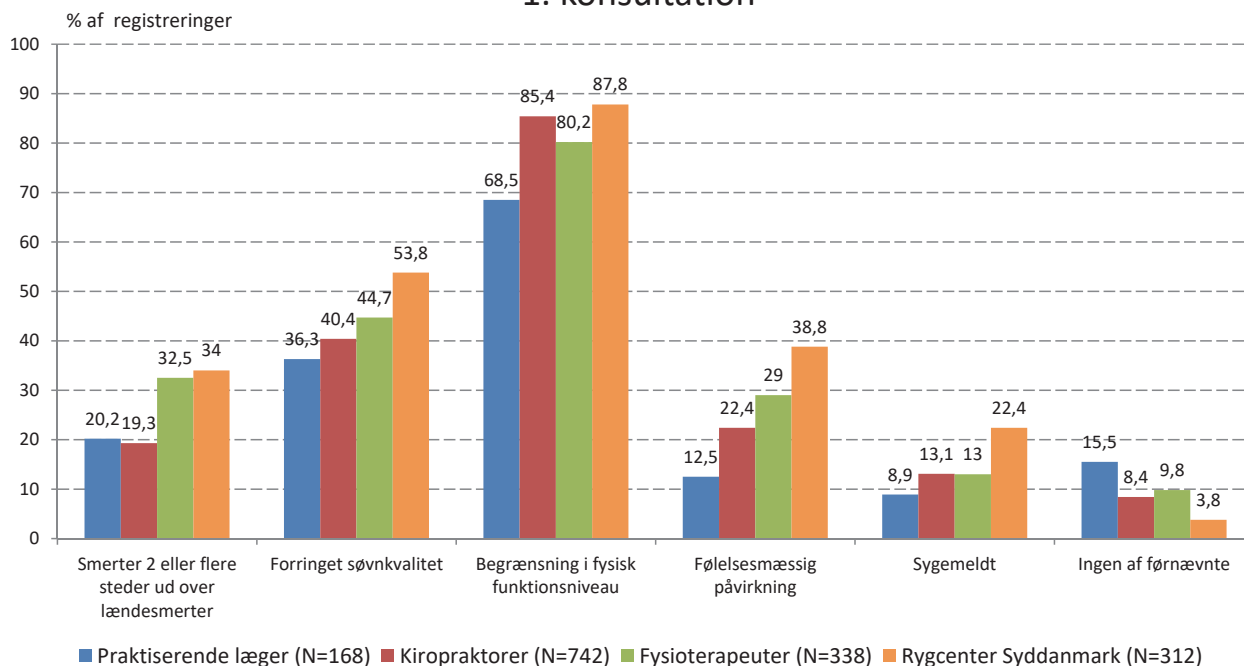
Symptomer: Lændesmerter med udstråling til under knæ ved hhv. 1. konsultation og senere konsultationer

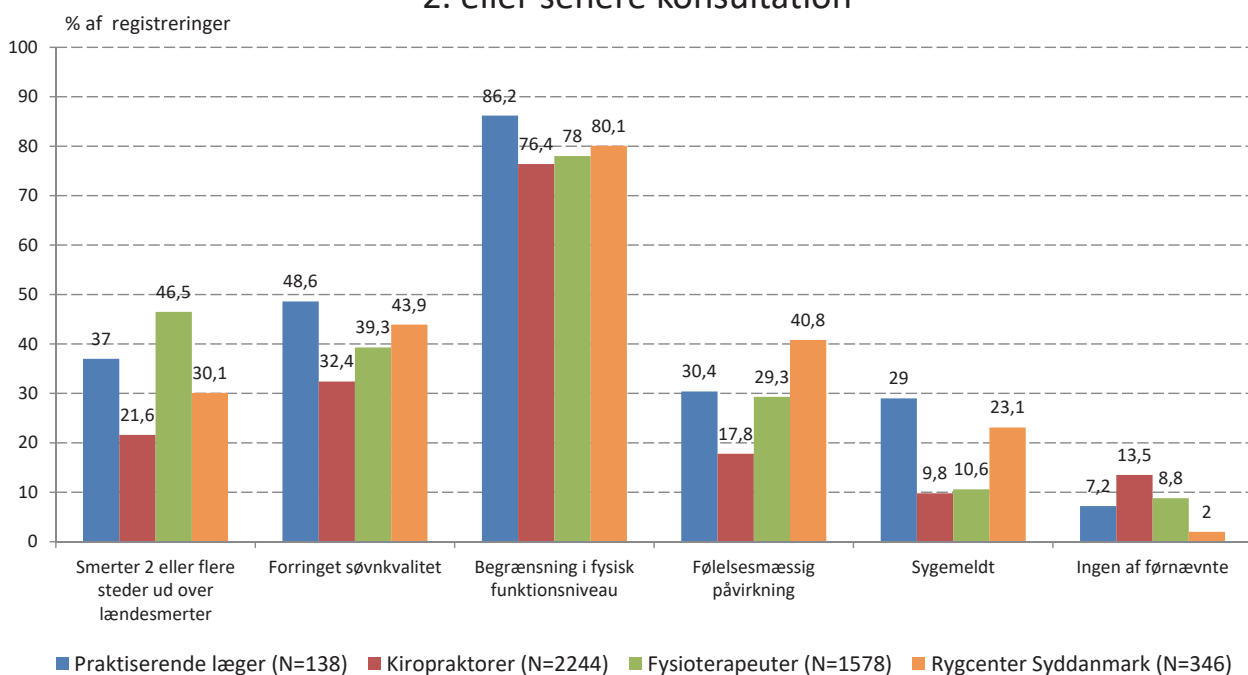
Samlede resultater

Begrænsning i fysisk funktionsniveau var det, der hyppigst karakteriserede patienten. Patienter med anden eller senere konsultation hos en praktiserende læge var betydelig sygere end ved første konsultation. Dette mønster gjorde sig ikke gældende i de tre andre behandlingssteder.

Karakteristika 1. konsultation

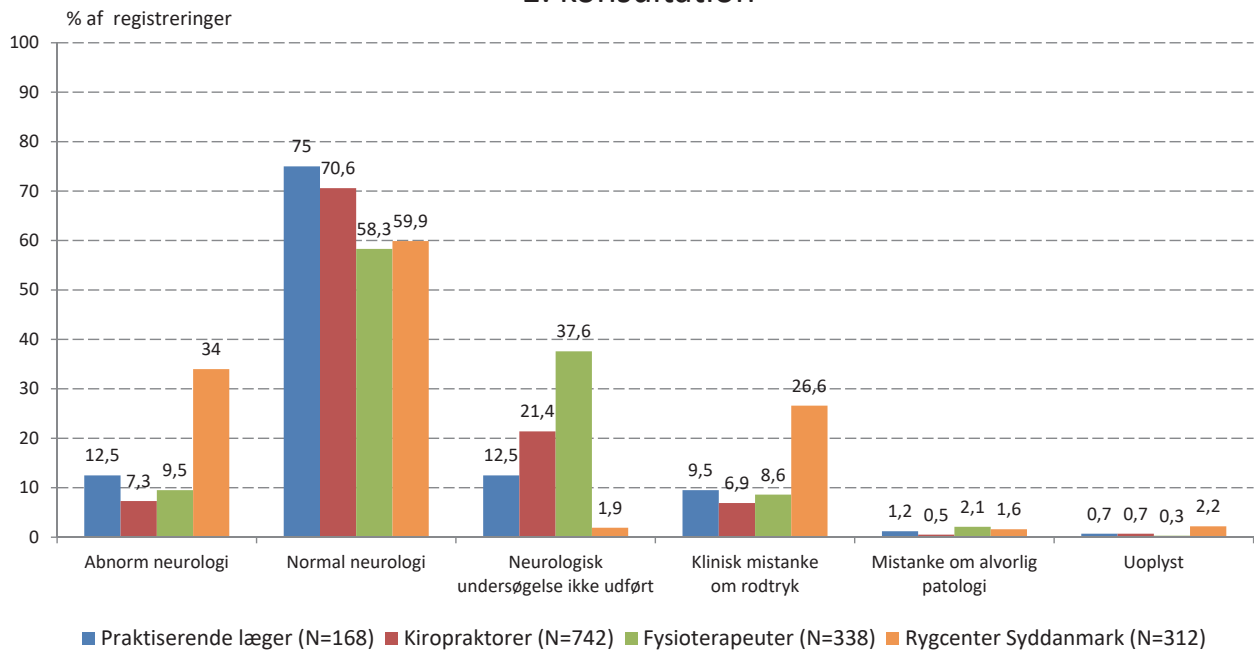
Karakteristika 2. eller senere konsultation

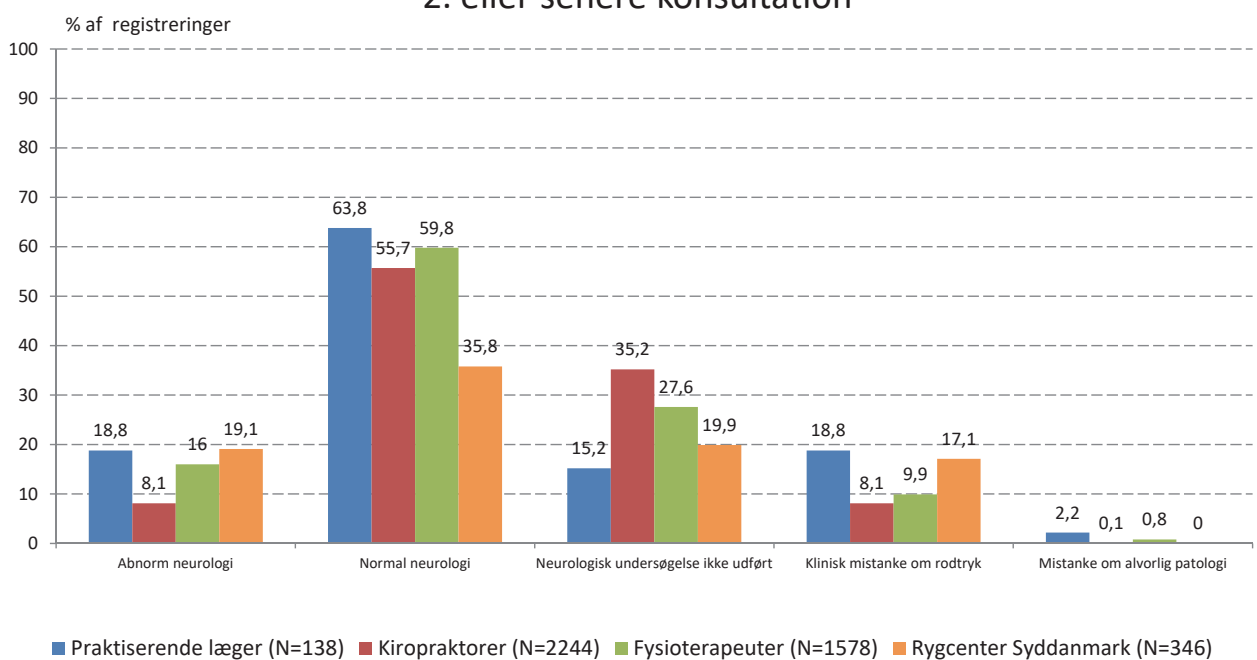
Samlede resultater

Langt de fleste patienter havde normal neurologi. Neurologisk undersøgelse blev oftere udført ved første end ved senere konsultation. Der var meget få tilfælde med mistanke om alvorlig patologi. Hos den praktiserende læge var patienter med senere konsultationer end den første mere syge, mens de på rygcenteret var mindre syge.

Fund 1. konsultation

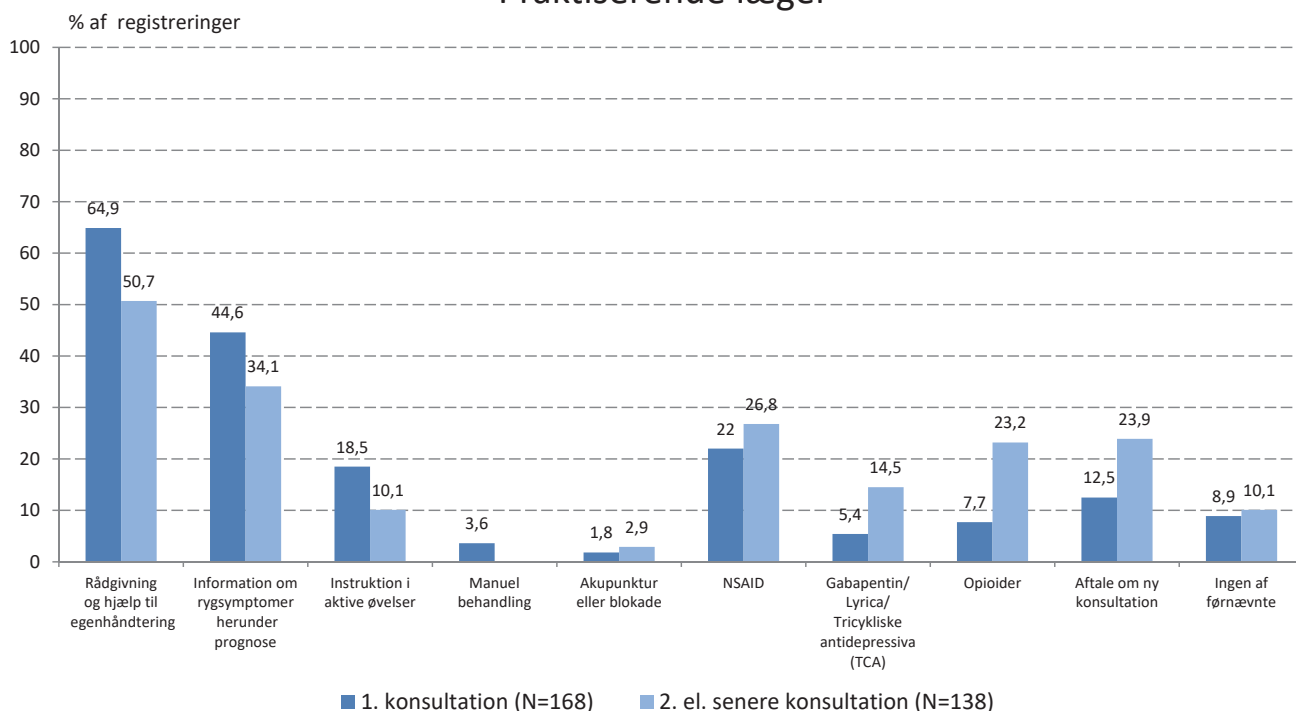
Fund 2. eller senere konsultation

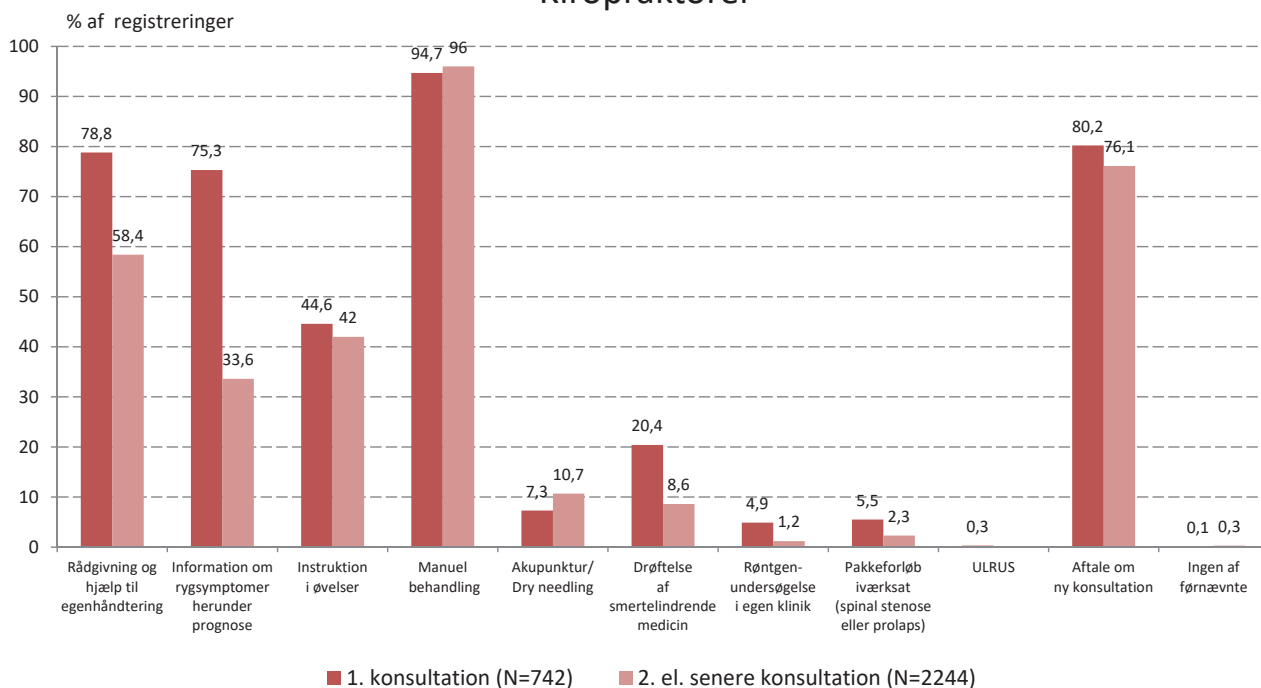
Samlede resultater - Handling

Der blev hyppigst givet rådgivning, information og instruktion i øvelser ved 1. konsultation både hos praktiserende læger og kiropraktorer. Næsten alle patienter fik manuel behandling hos kiropraktorerne, som kun lavede ULRUS på 0.3% af patienterne. Patienterne med flere konsultationer hos den praktiserende læge fik oftere smertestillende medicin.

Handling/medicinering i dag Praktiserende læger

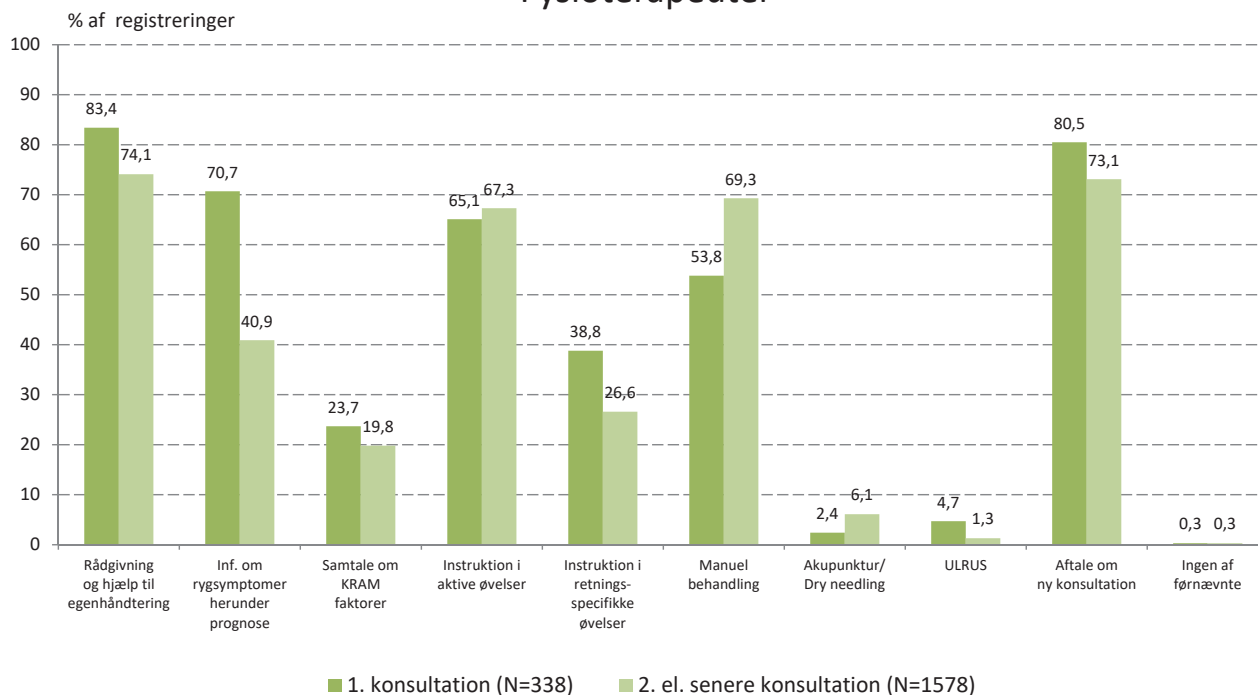
Handling i dag Kiropraktorer

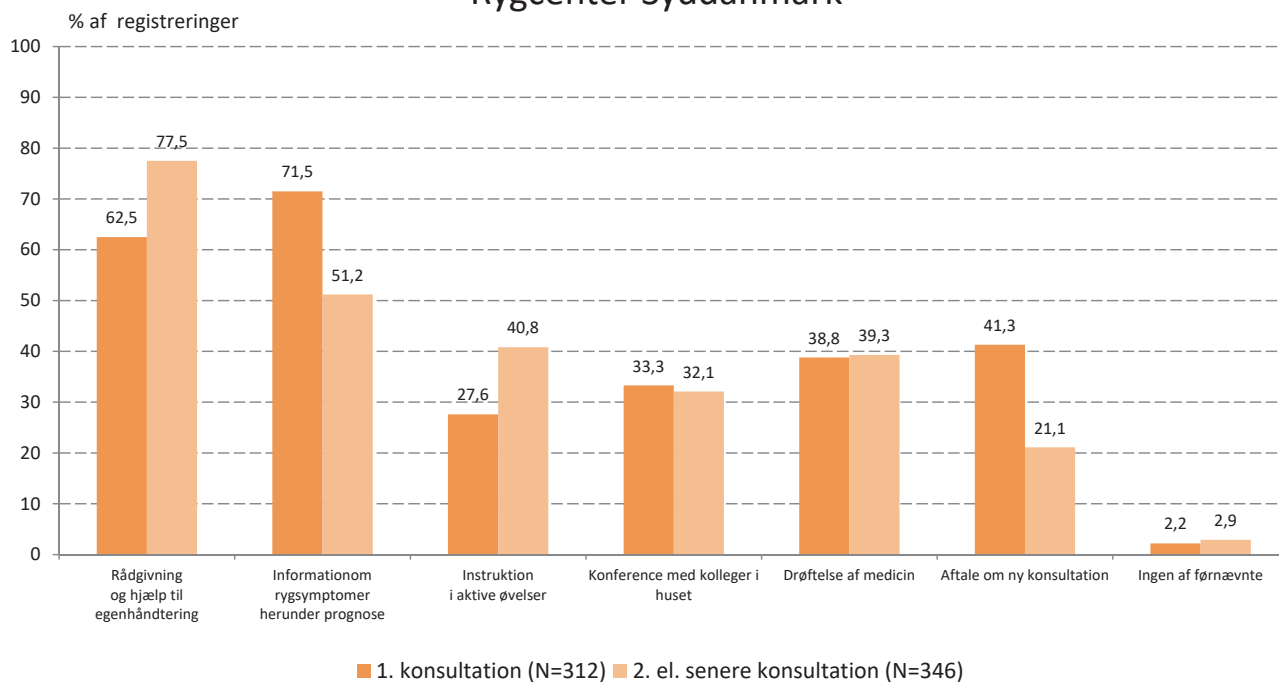
Samlede resultater - Handling

Fysioterapeuterne foretog manuel behandling i mere end 60% af konsultationerne og foretog ULRUS ved 4.7% af 1. gangs konsultationerne. Rygcentret havde tværfaglig konference om patienten i 1/3 del af konsultationerne.

Handling i dag Fysioterapeuter

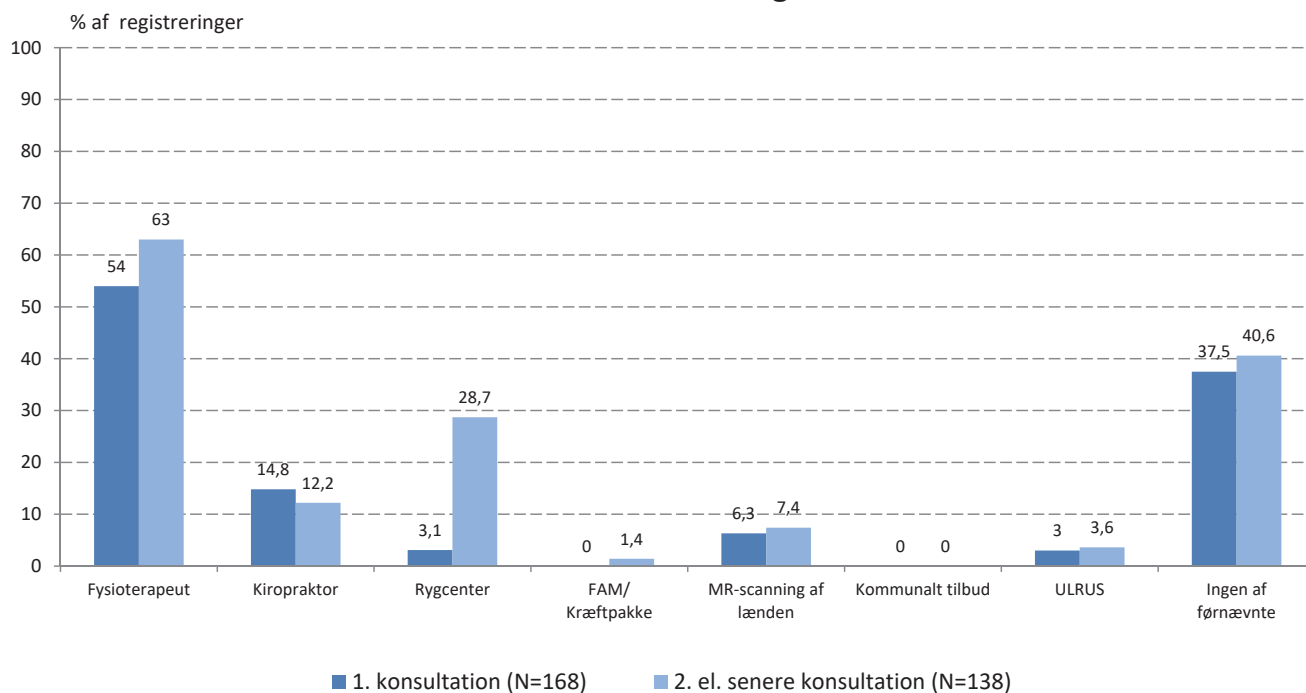
Handling/medicinering i dag Rygcenter Syddanmark

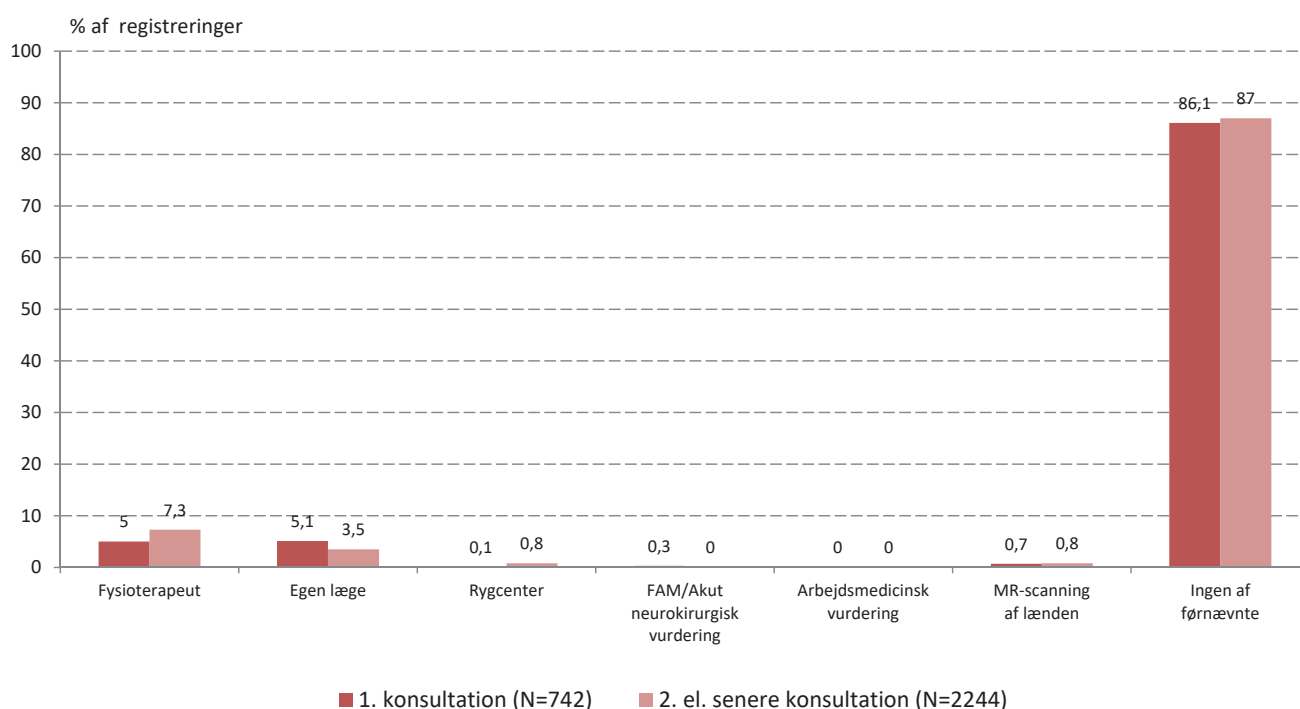
Samlede resultater - Henvisninger/anbefalinger

De praktiserende læger henviste til fysioterapeut i 42% af tilfældene samt til kiropraktor i 13% af tilfældene ved 1. konsultation – sjældnere ved de efterfølgende. Henviste få til Rygcentret ved 1. konsultation, med næste 1/3 af tilfældene ved senere konsultationer. Kiropraktorerne henviste ca. 5% til enten praktiserende læge eller fysioterapeut, men mindre end 1% til Rygcentret.

Henvisninger sendt eller anbefalet i dag Praktiserende læger

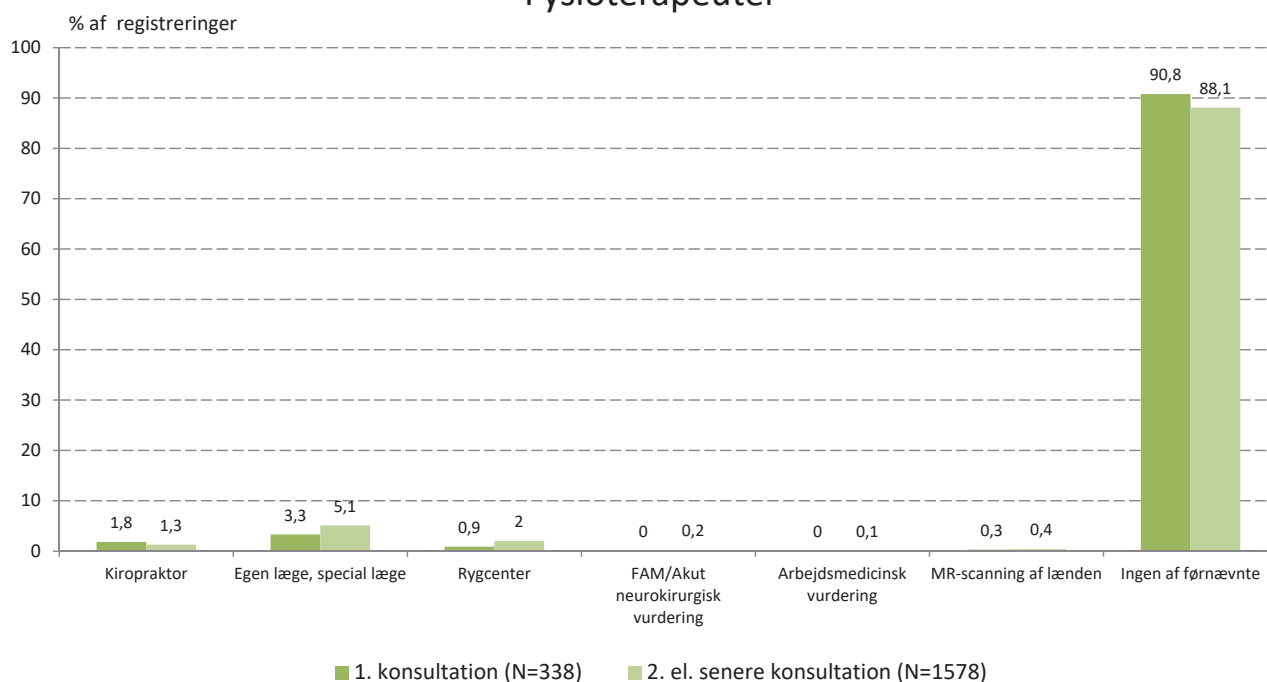
Henvisninger sendt eller anbefalet i dag Kiropraktorer

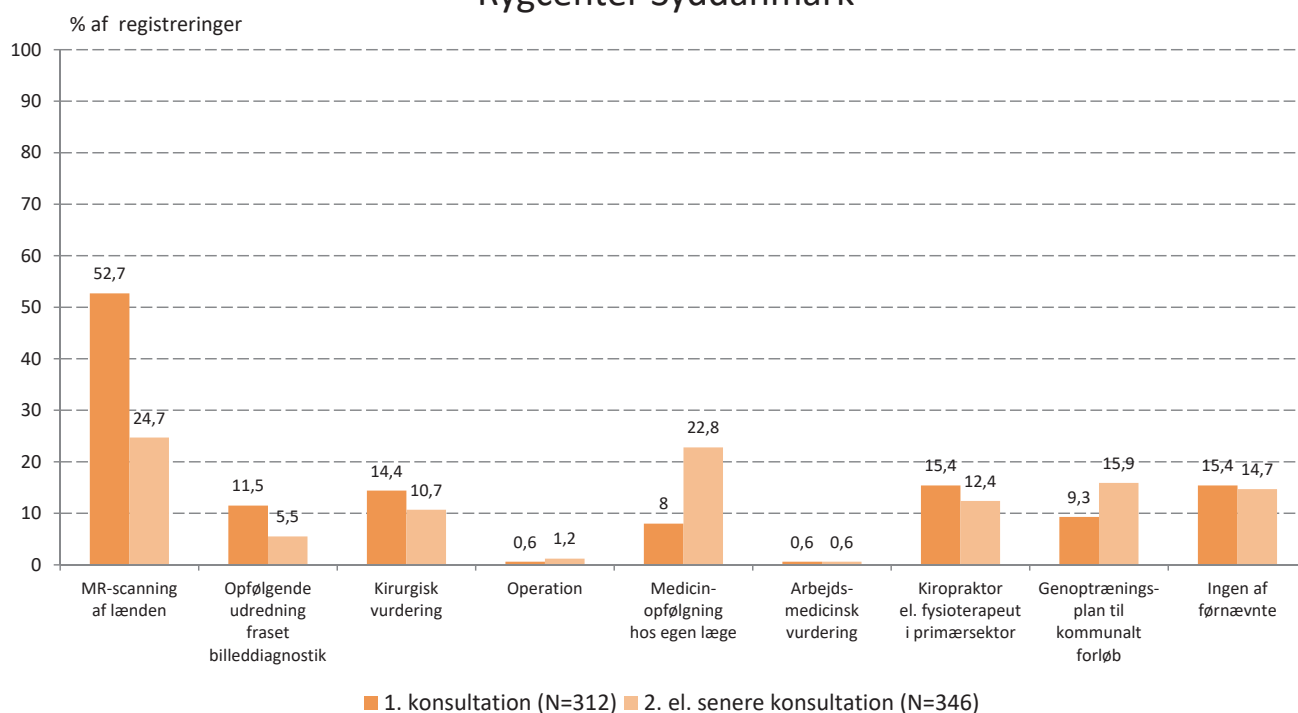
Samlede resultater - Henvisninger/anbefalinger

Fysioterapeuterne havde meget få henvisninger/anbefalinger i forhold til den enkelte konsultation. Rygcentret bestilte MR-scanning til mere end ¼ af patienterne ved 1. konsultation og kirurgisk vurdering til 14%.

Anbefalet i dag Fysioterapeuter

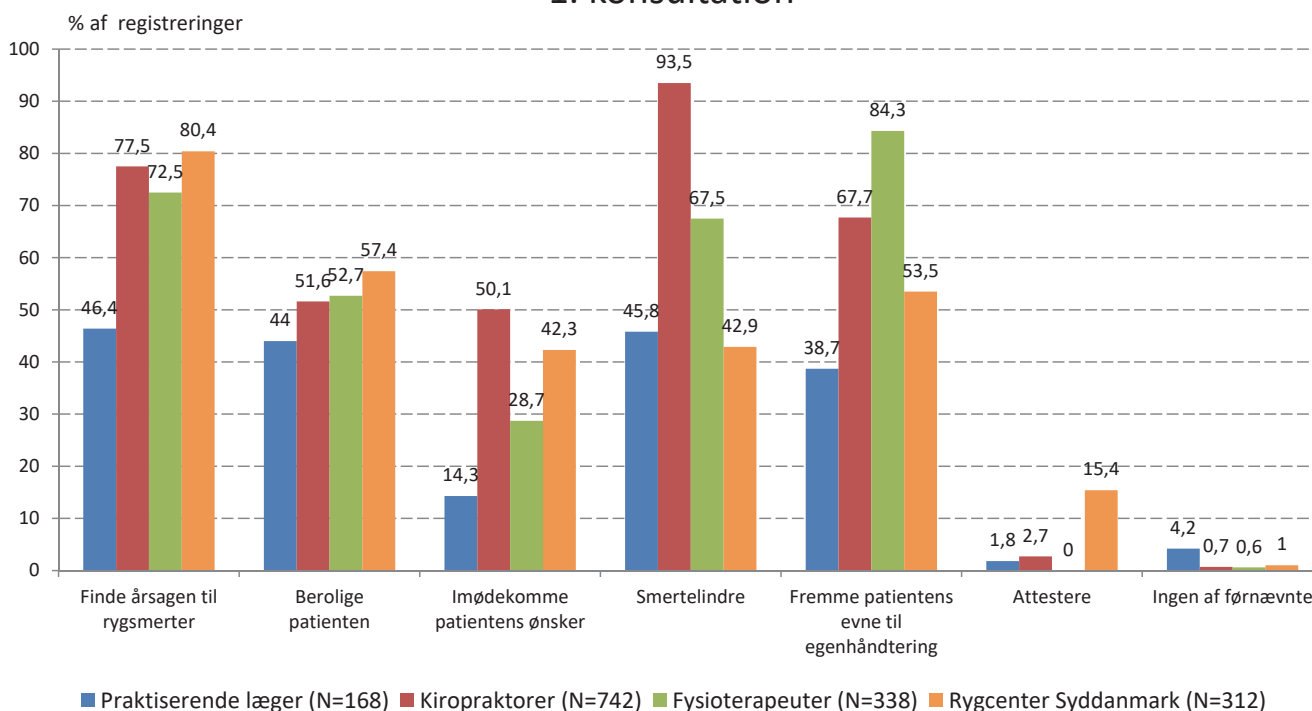
Henvisninger sendt eller anbefalet i dag Rygcenter Syddanmark

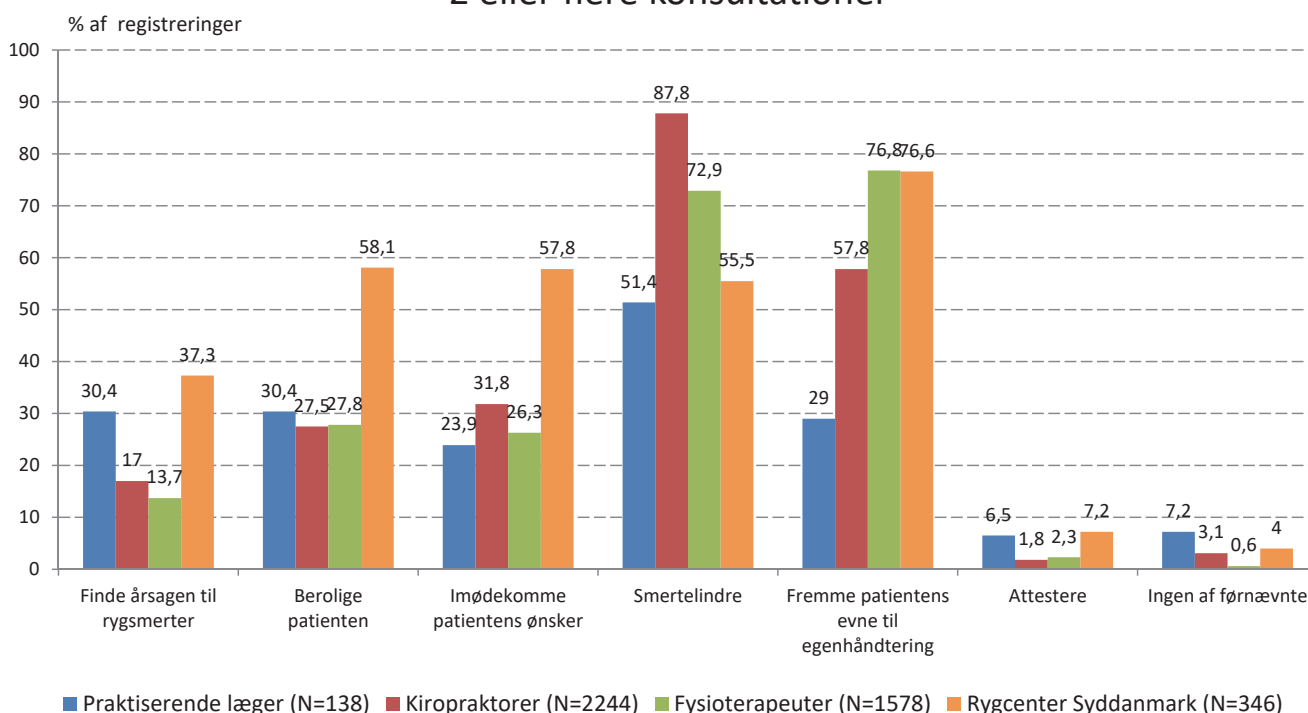
Samlede resultater - Fund i forhold til nummer konsultation

De fleste af de variable i denne gruppe blev registreret hyppigere ved 1. konsultation end ved de efterfølgende (specielt finde årsag og berolige).

Formål med behandling 1. konsultation

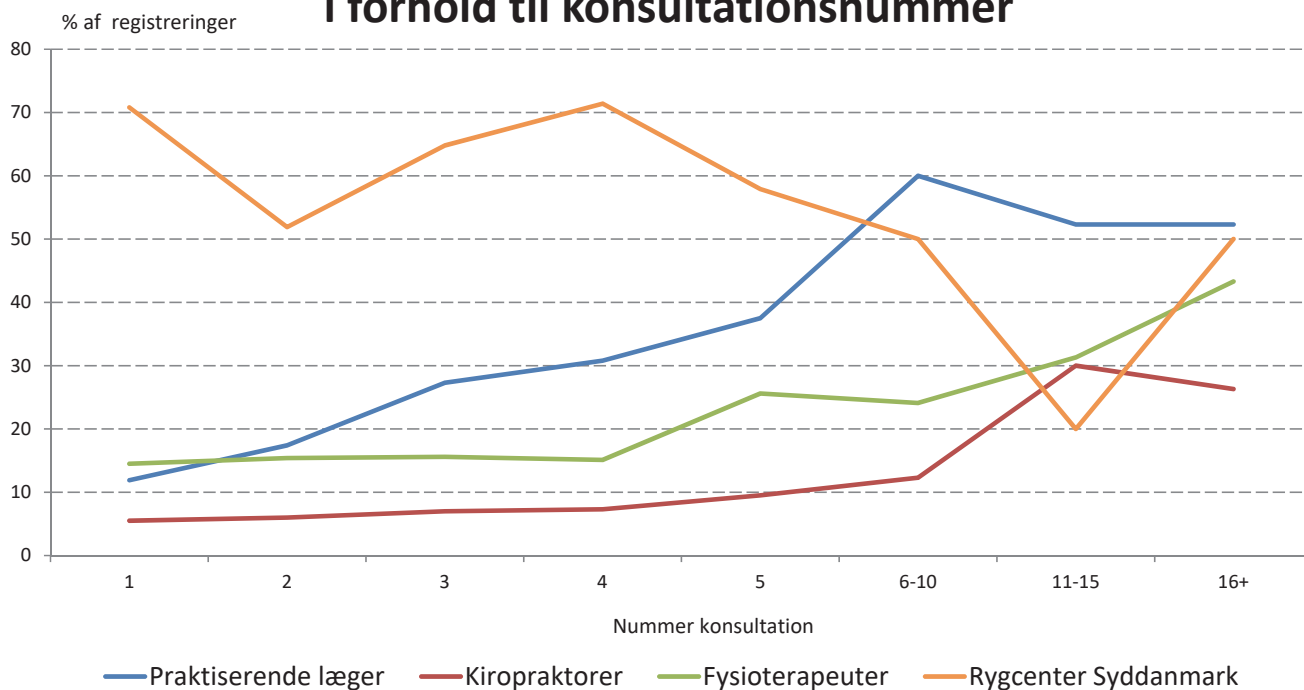

Formål med behandling 2 eller flere konsultationer

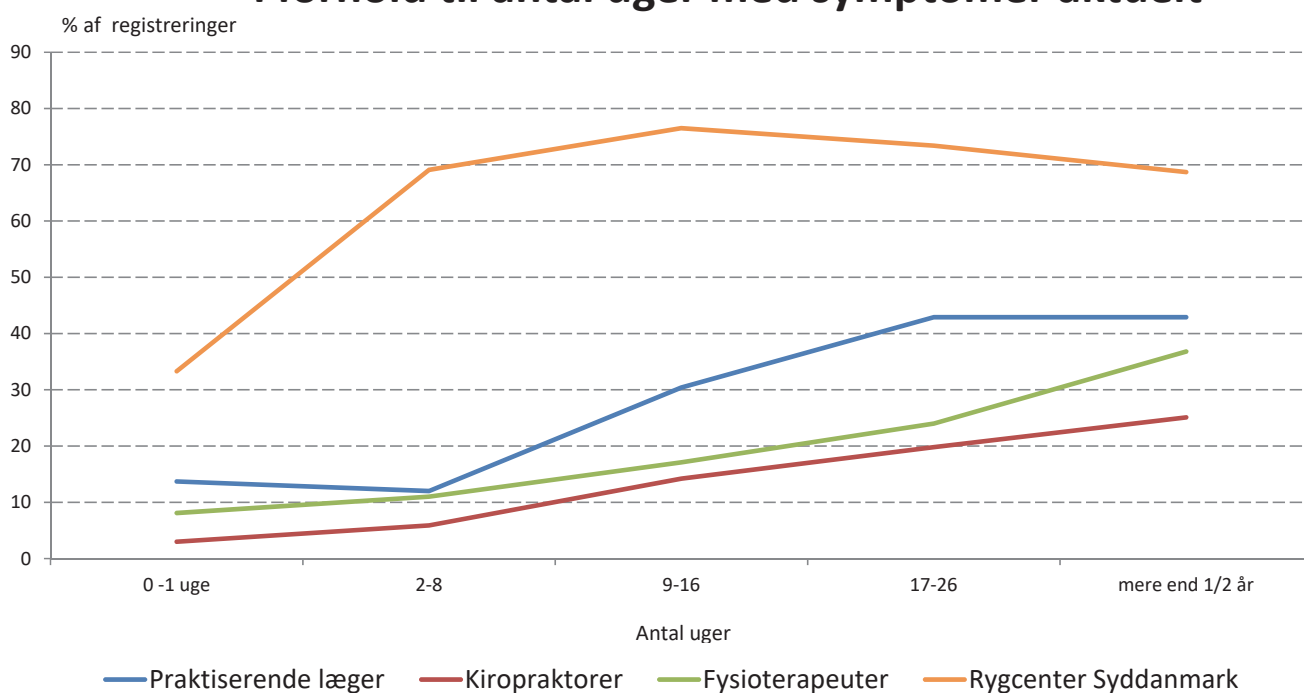

Samlede resultater - Procent MR scannede

Procent MR scannede (tidligere i aktuelle forløb eller henvist/anbefalet i dag) i forhold til konsultationsnummer

Procent MR scannede (tidligere i aktuelle forløb eller henvist/anbefalet i dag) i forhold til antal uger med symptomer aktuelt

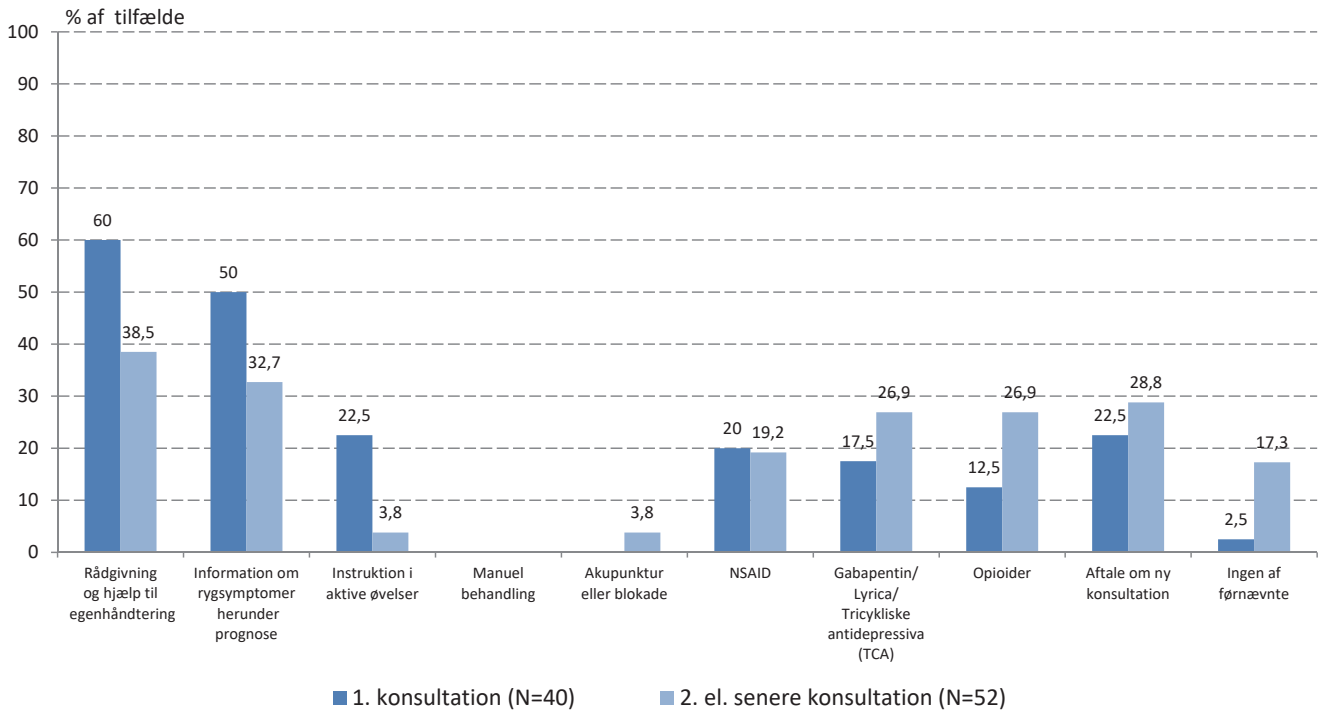

Patienter med udstråling til under knæ og/eller mistanke om rodtryk

Handle-og medicineringsmønstret var overordnet set det samme, men noget mere intensivt hos de mest påvirkede patienter i forhold til alle.

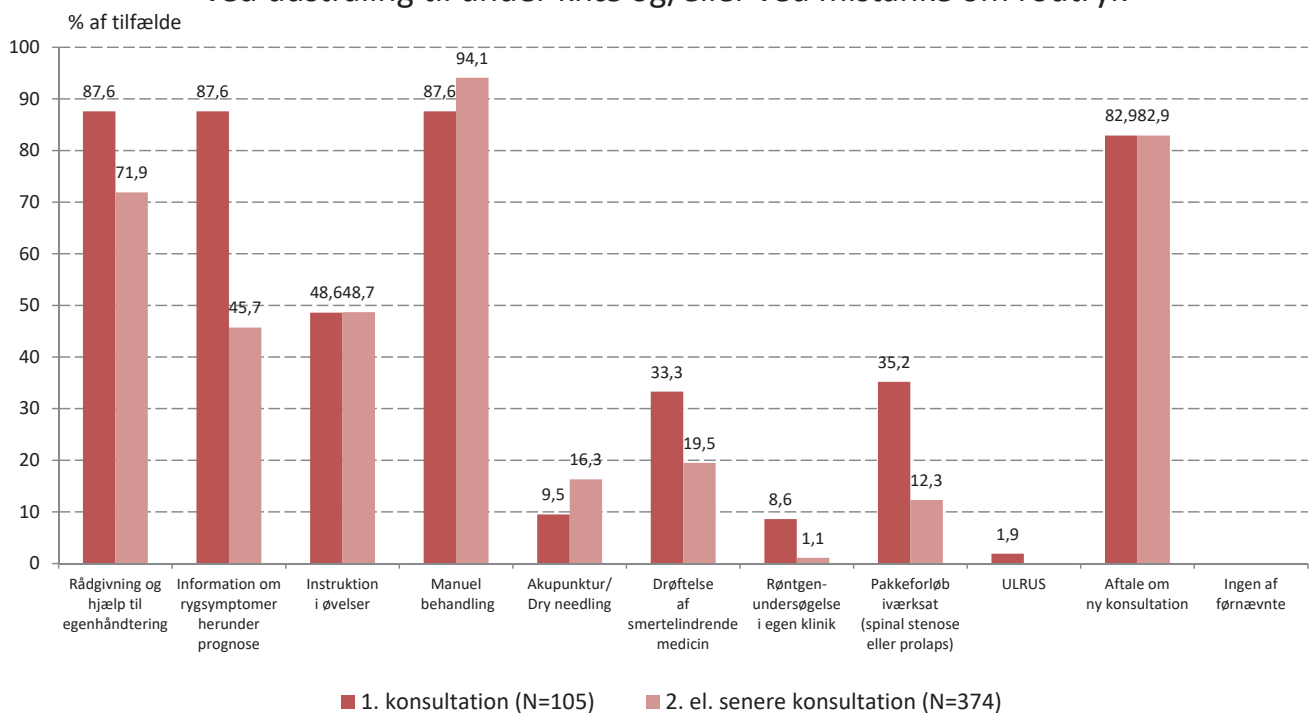
Læger

Handling/medicinering i dag ved udstråling til under knæ og/eller ved mistanke om rodtryk

Kiropraktorer

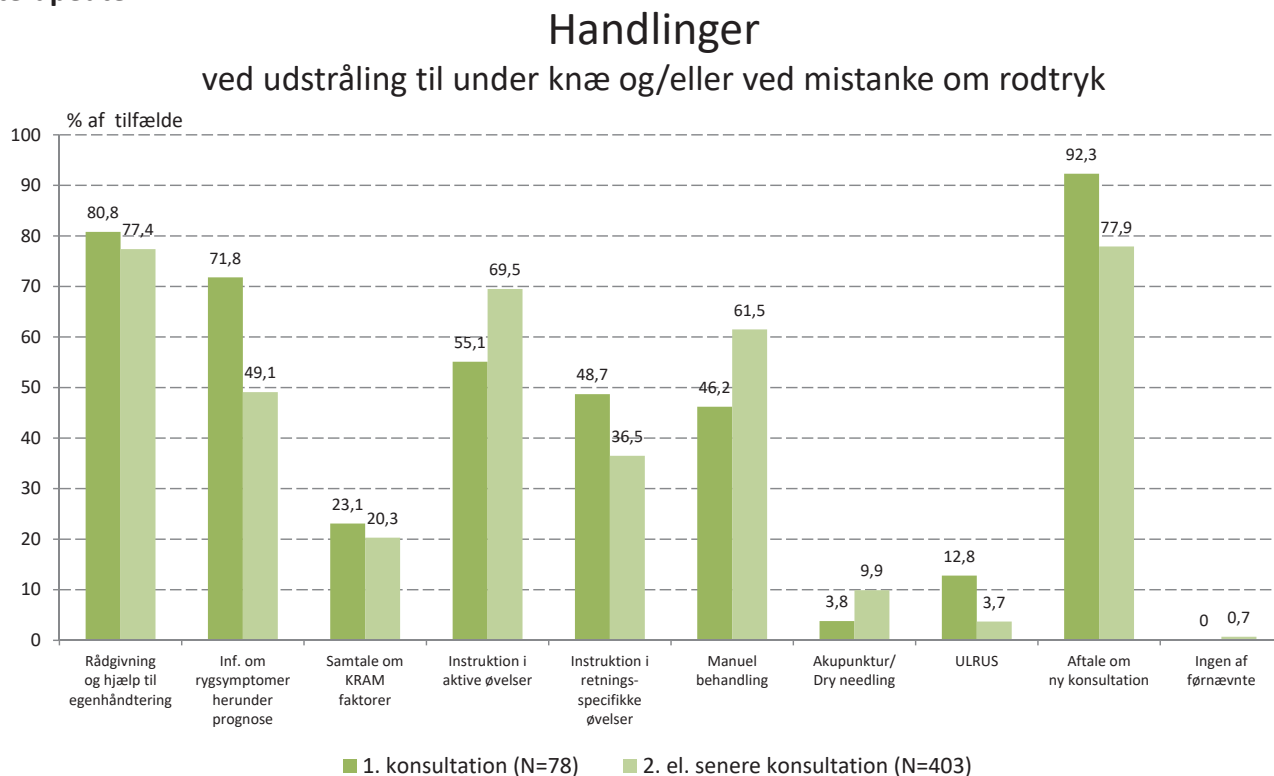
Handling i dag ved udstråling til under knæ og/eller ved mistanke om rodtryk

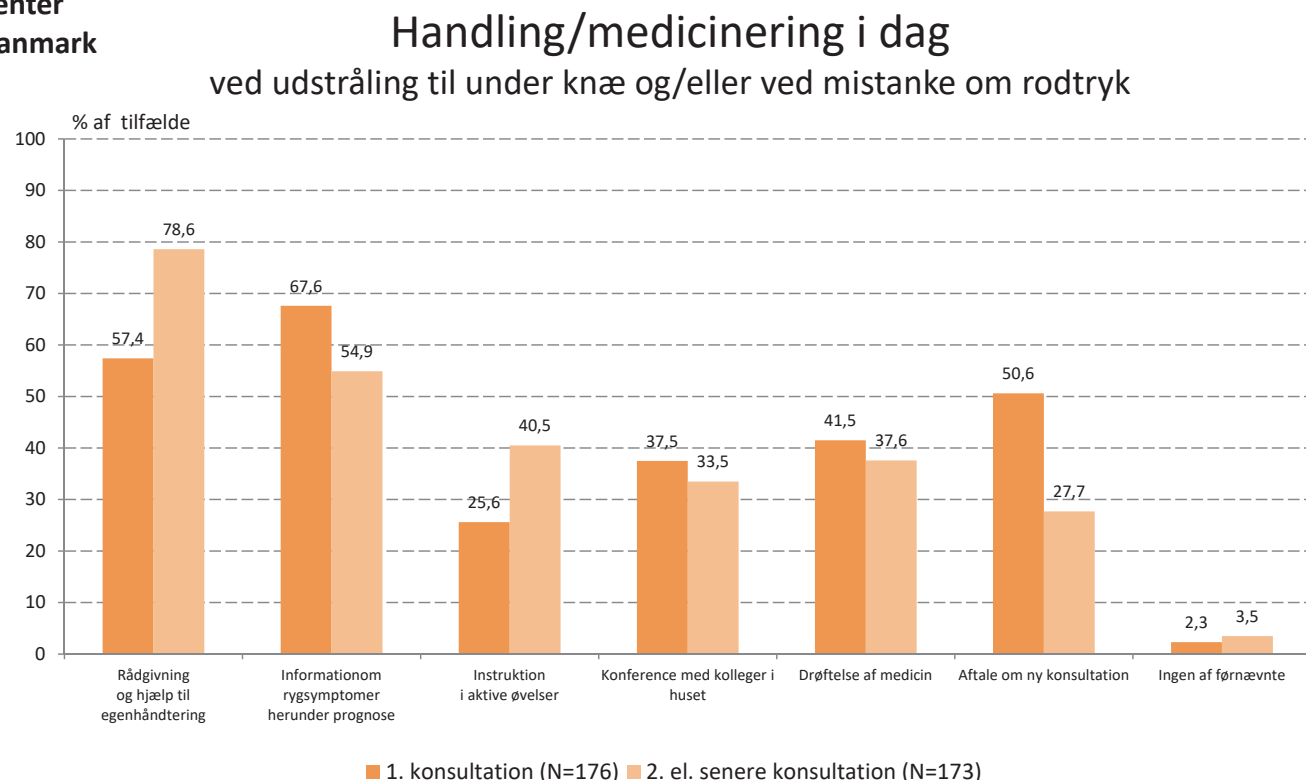
Patienter med udstråling til under knæ og/eller mistanke om rodtryk

Handle-og medicineringsmønstret var overordnet det samme og kun en smule mere intensivt hos de mest påvirkede patienter.

Fysioterapeuter

Rygcenter Syddanmark

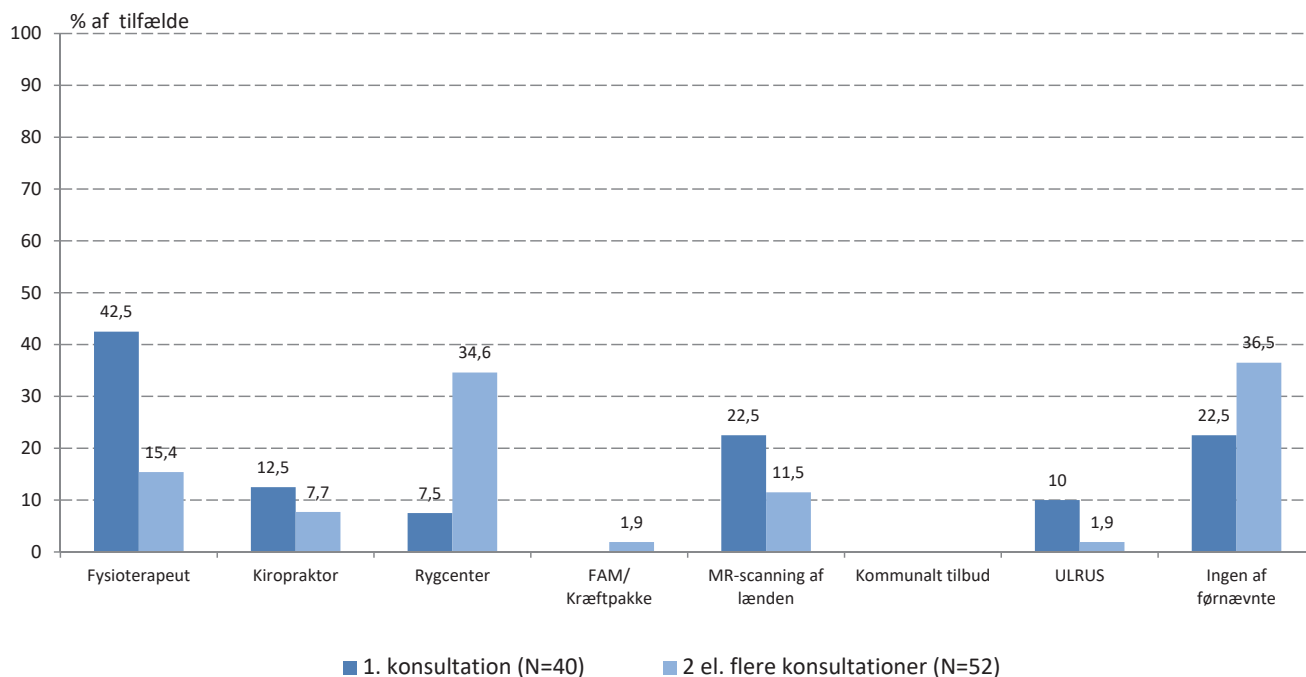

Patienter med udstråling til under knæ og/eller mistanke om rodtryk

Der var større henvisningsaktivitet i forhold til de mest påvirkede patienter.

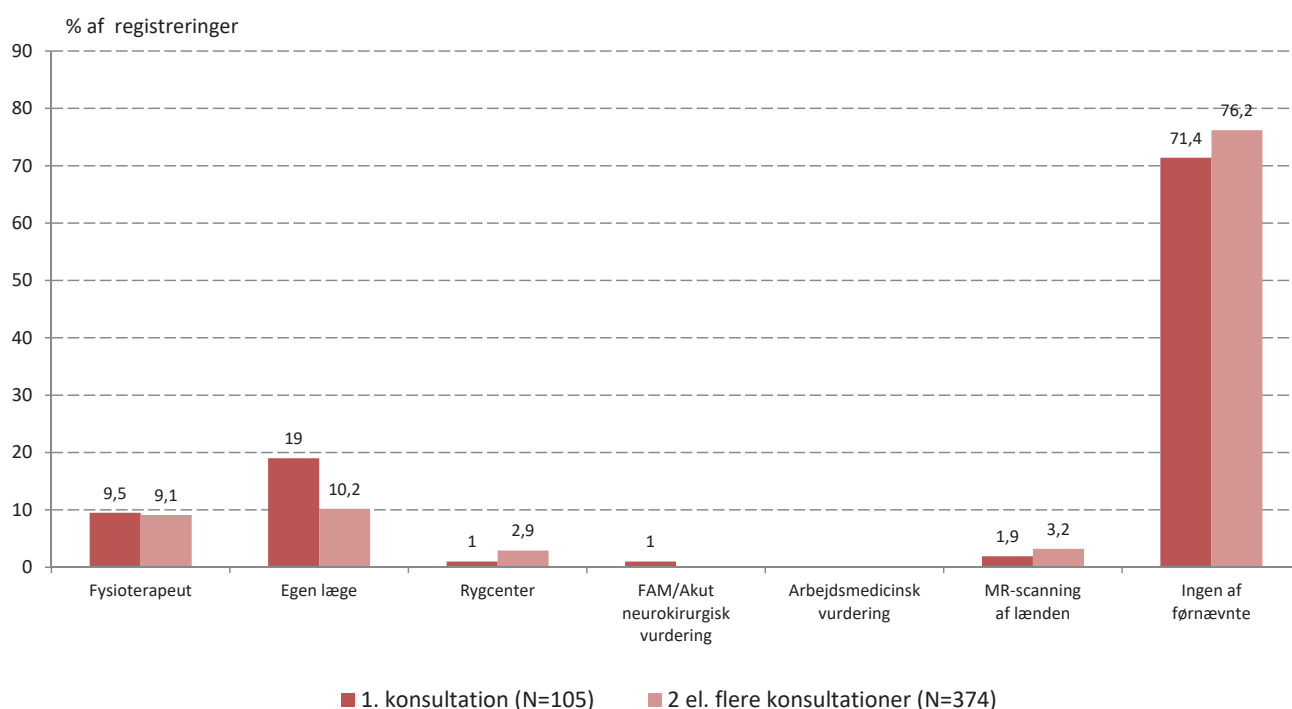
Læger

Henvisninger sendt eller anbefalet i dag ved udstråling til under knæ og/eller ved mistanke om rodtryk

Kiropraktorer

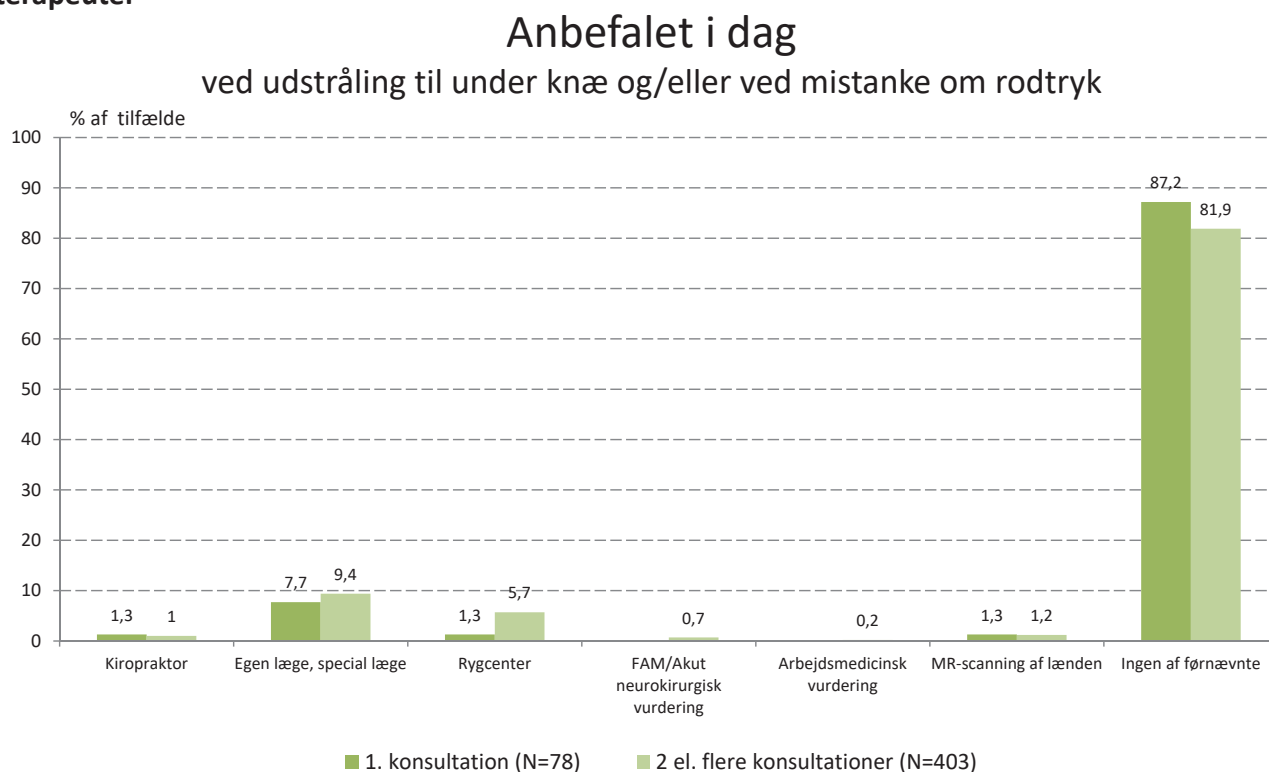
Henvisninger sendt eller anbefalet i dag ved udstråling til under knæ og/eller ved mistanke om rodtryk

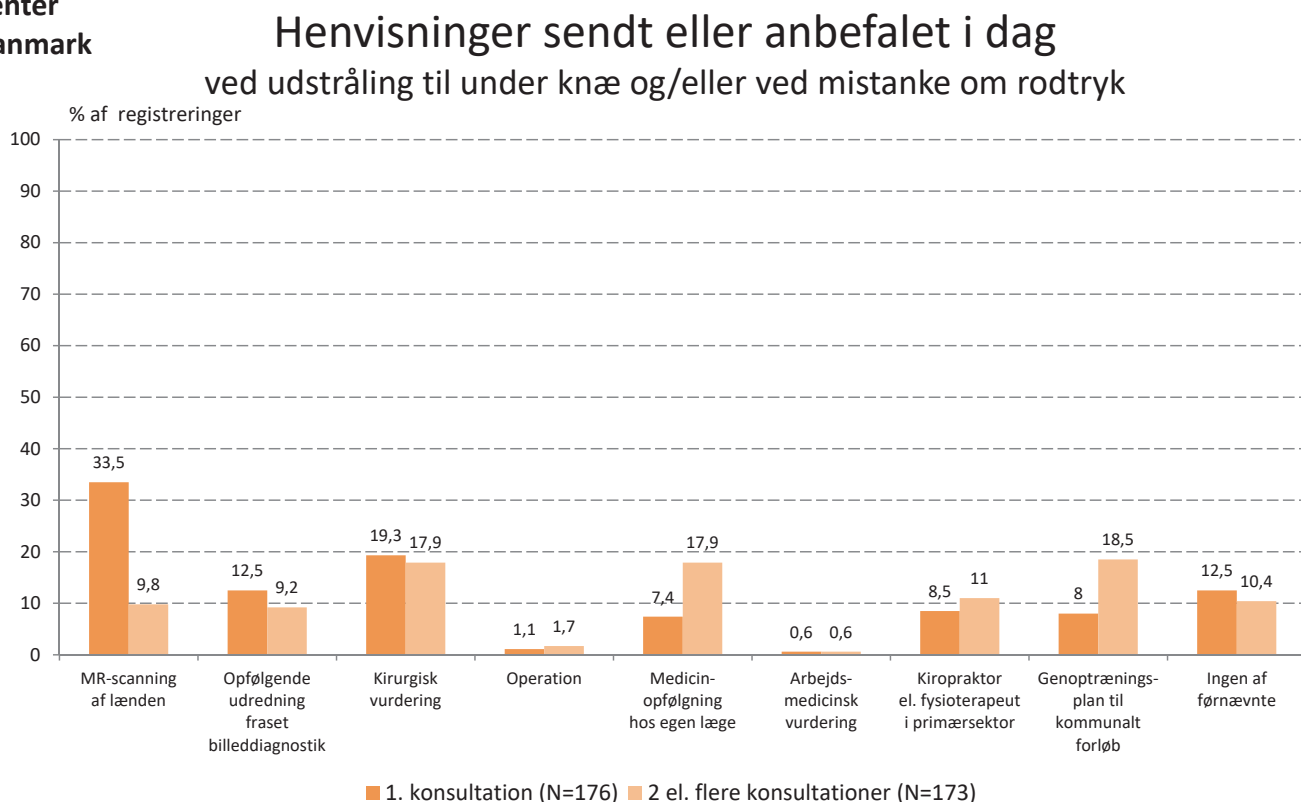
Patienter med udstråling til under knæ og/eller mistanke om rodtryk

Mønstret var det samme, men henvisningsaktiviteten var større hos de mest påvirkede patienter.

Fysioterapeuter

Rygcenter Syddanmark

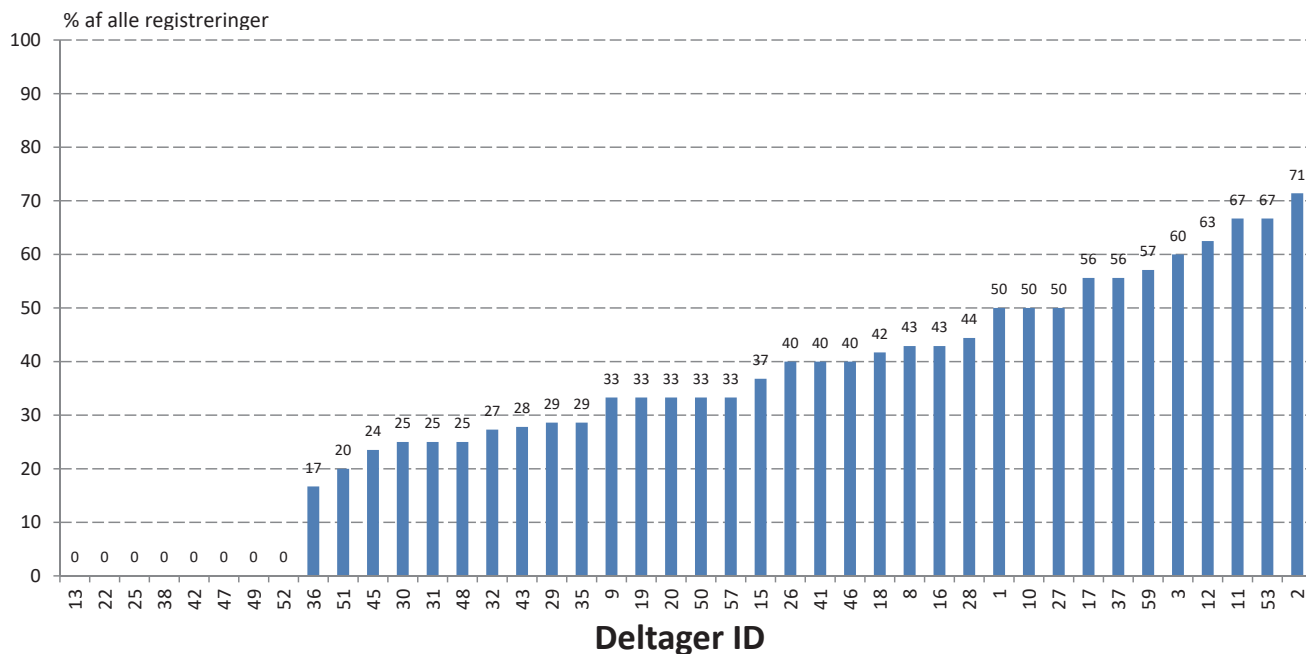

Variationsdiagrammer - Læger

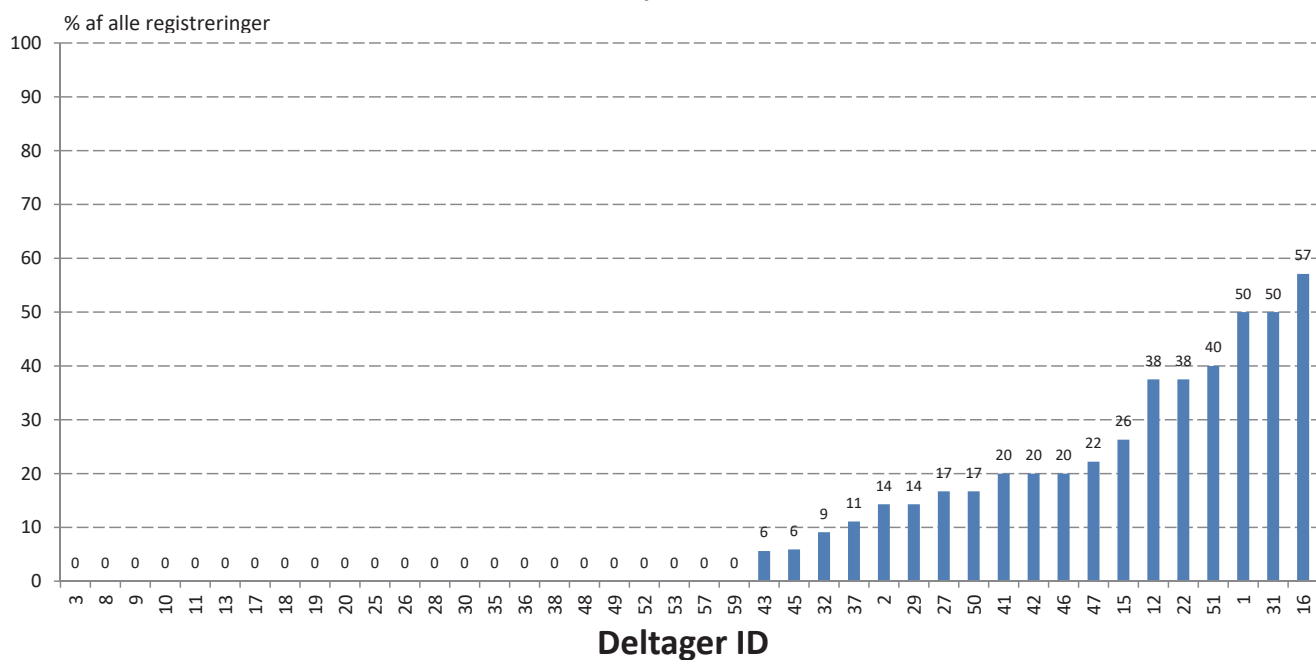
Figurerne på denne og de kommende sider viser variationen i hvor hyppigt udvalgte parametre er registreret af de deltagende læger, kiropraktorer og fysioterapeuter.

Vi har ikke lavet variationsdiagrammer for Rygcentret. Din position er angivet ved dit deltagernummer.

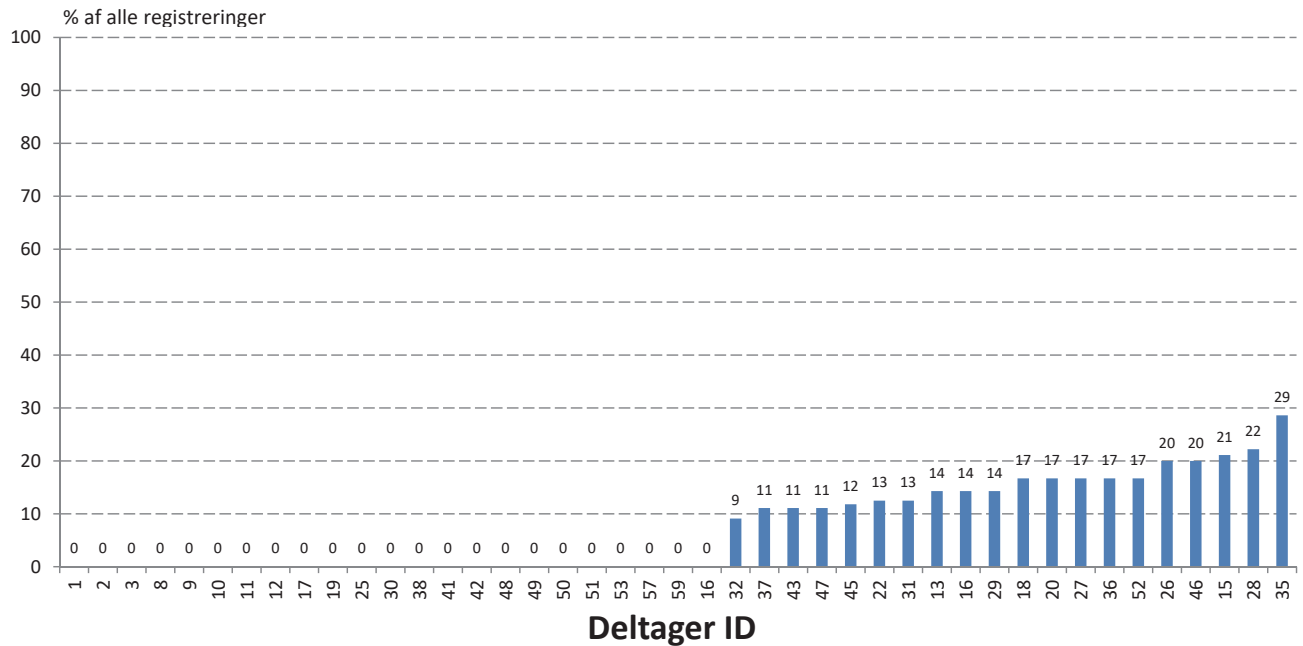
Henvisning sendt eller anbefalet i dag Fysioterapeut

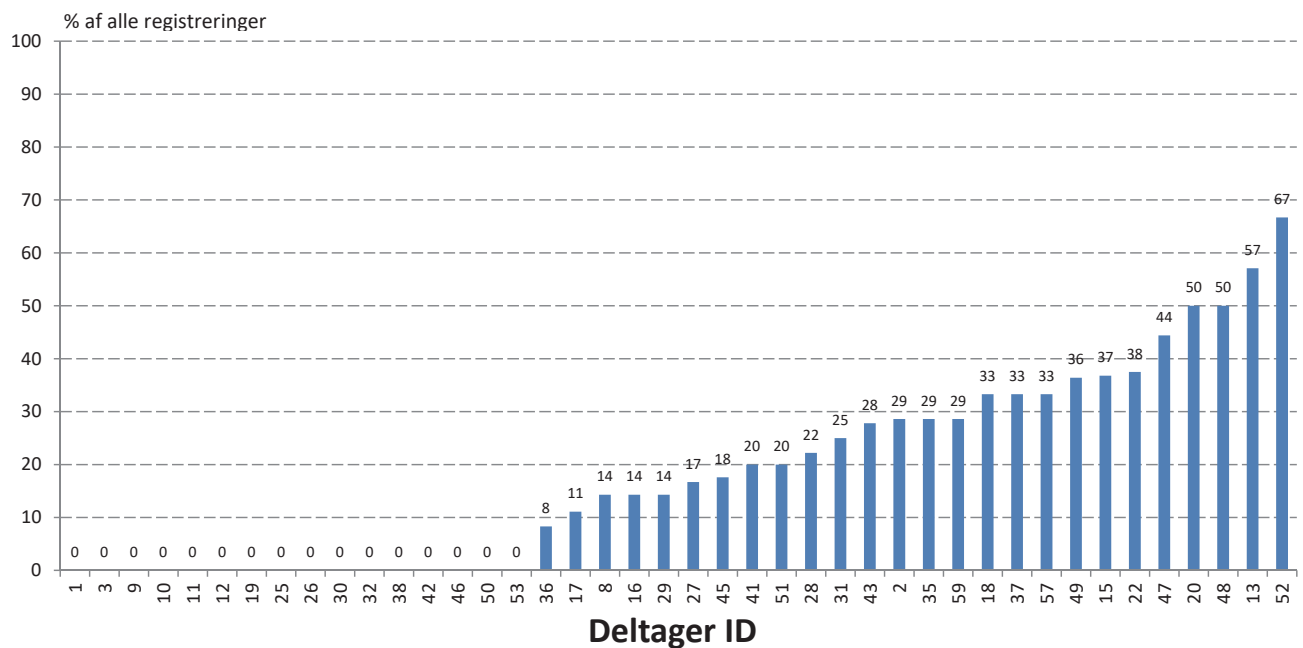
Henvisning sendt eller anbefalet i dag Kiropraktor

Henvisning sendt eller anbefalet i dag Rygcenter

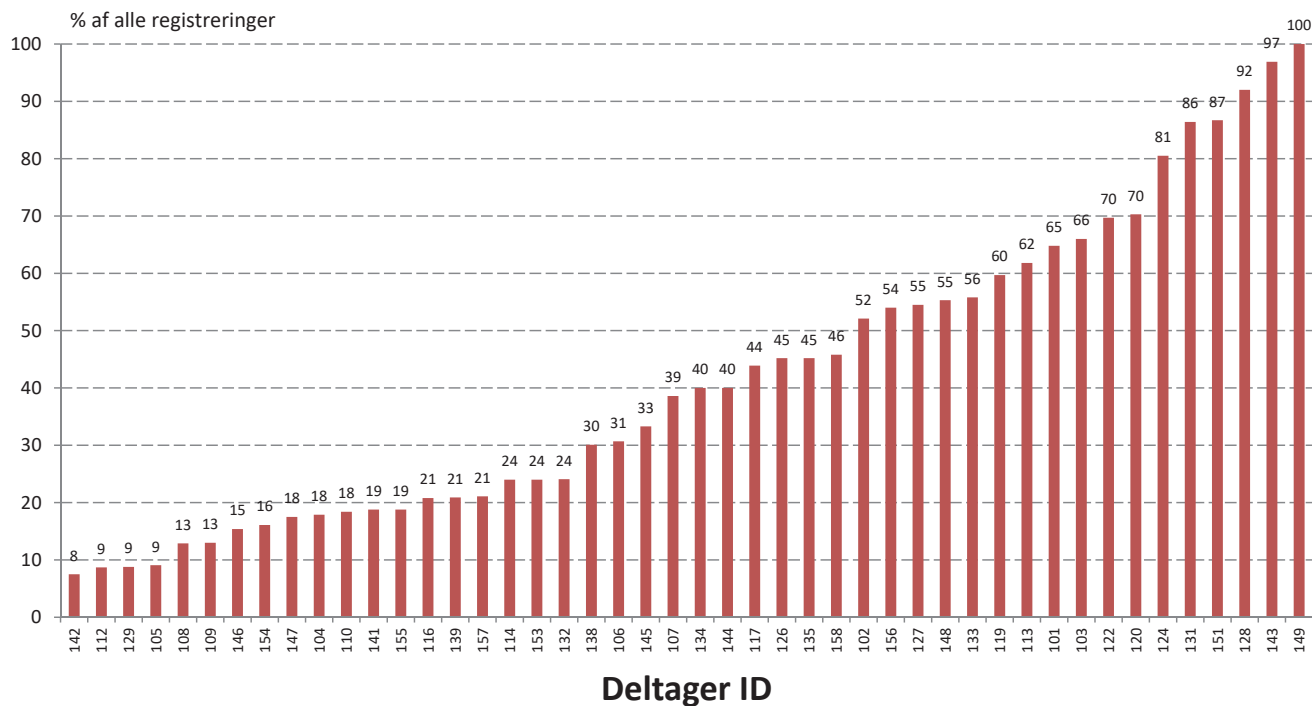

Procent MR scannede (tidligere i aktuelle forløb eller henvist/anbefalet i dag)

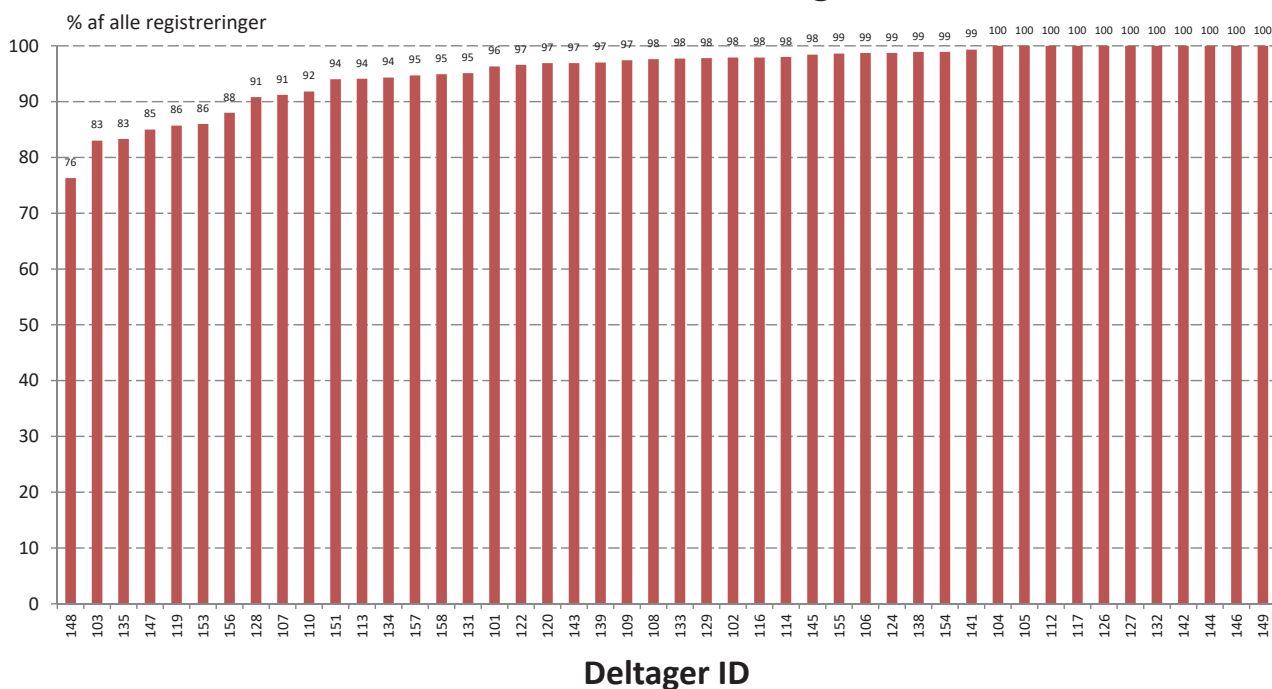

Variationsdiagrammer - Kiropraktorer

Handling i dag Instruktion i øvelser

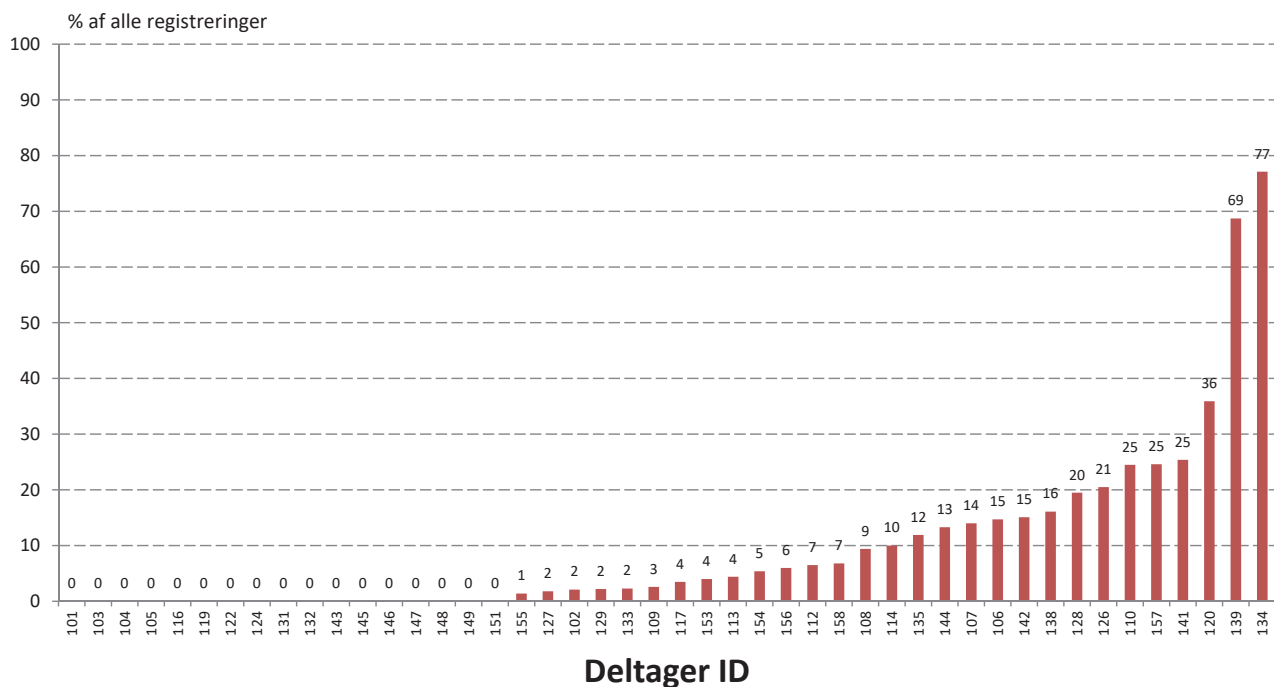

Handling i dag Manuel behandling

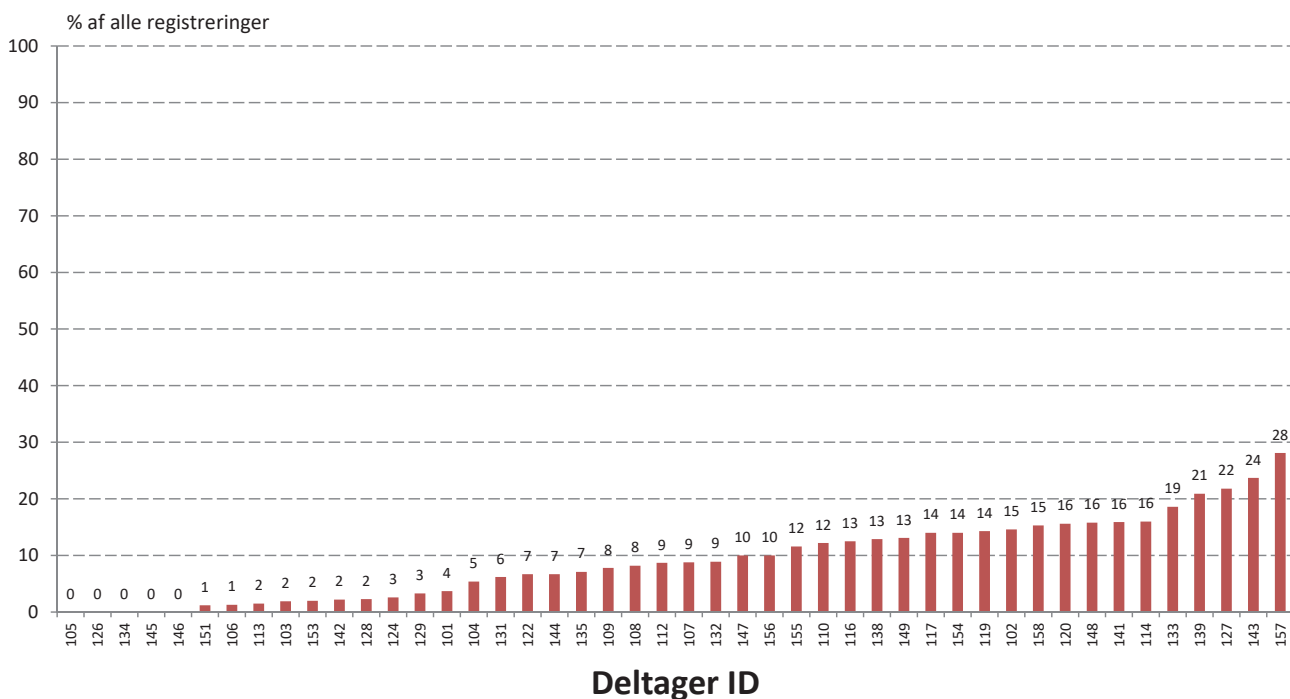

Variationsdiagrammer - Kiropraktorer

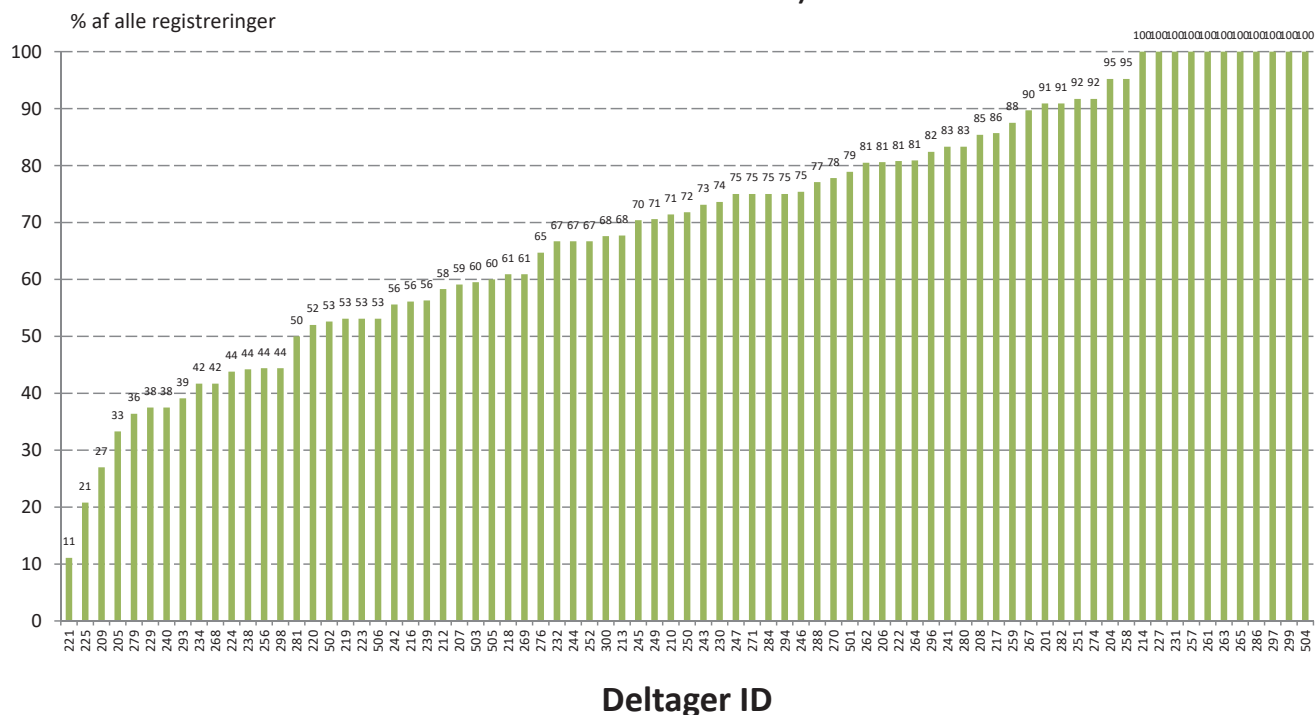
Handling i dag Akupunktur/Dry Needling

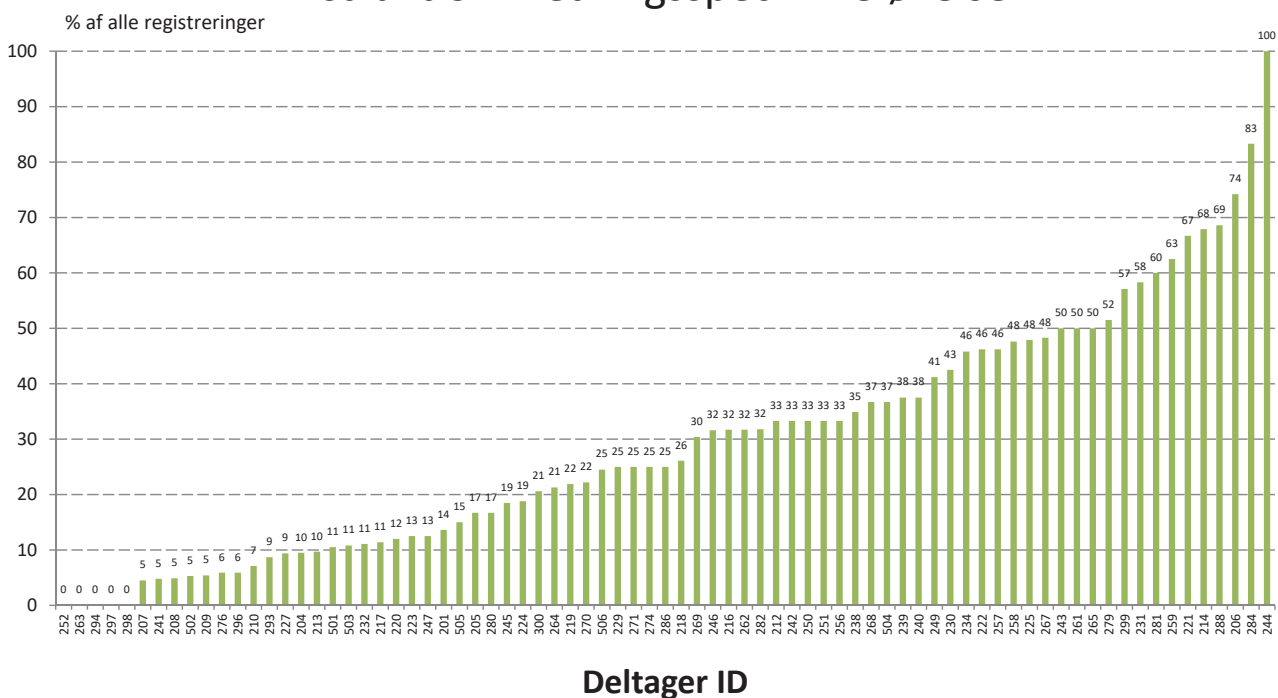
Procent MR scannede (tidligere i aktuelle forløb eller henvist/anbefalet i dag)

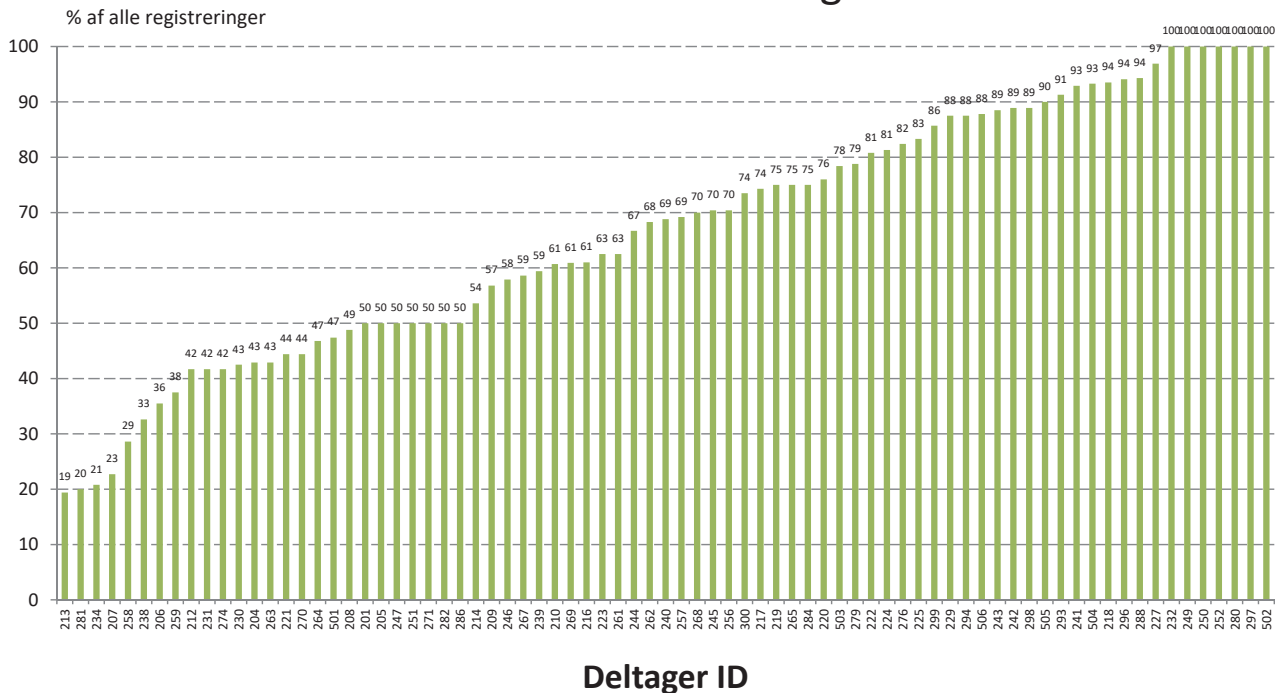
Handleringer Instruktion i aktive øvelser

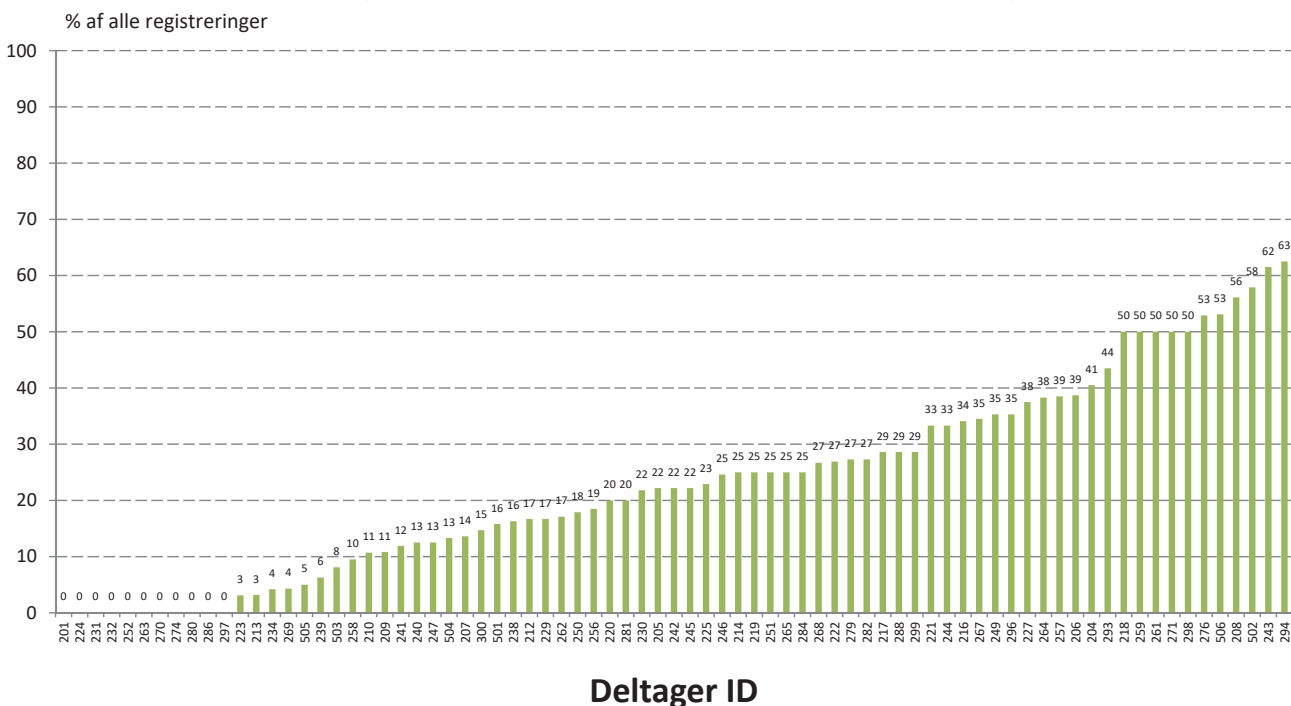
Handleringer Instruktion i retningspecifikke øvelser

Handlinger Manuel behandling

Procent MR scannede (tidligere i aktuelle forløb eller henvist/anbefalet i dag)

Registreringskema - Praktiserende læger

Skriv 99 hvis forløbet er langt og ikke kan tælles

Rygaudit – registreringsskema – praktiserende læger

Pt.		Køn	Uge nr.	Beskrivelse af patienten										Dagens konsultation									
alder	M			K	Forløb	Skriv tal	Tidl. rygepisoder	Tidligere i aktuelle forløb incl. hvis henvist til	Mindest 1 X	Symp-tomer d.d.	Karakteristika	Mindest 1 X	Fund og klinisk vurdering	1-3 X	Handling/medicering i dag	Mindest 1 X	Henvisninger sendt eller anbefalet i dag	Mindest 1 X	Formål med dagens behandling	Mindest 1 X			
1				1	Nummer konsultation i det aktuelle forløb																		
2				2	Uger med symptomer aktuelt – (første uge = 0)																		
3				3	Flere funktionshæmmende rygepisoder																		
4				4	Ingen eller få rygepisoder																		
5				5	Kiropraktor																		
6				6	Fysioterapeut																		
7				7	Rygcenter/andet sygehus/operation																		
8				8	MR scanning																		
9				9	Ingen af førnævnte																		
10				10	Lændesmerter uden el. med udstråling højest til knæ																		
11				11	Lændesmerter med udstråling til under knæ																		
12				12	Smarter 2 eller flere steder ud over lændesmerter																		
13				13	Forninget søvnkvalitet																		
14				14	Begrænsning i fysisk funktionsniveau																		
15				15	Følelsesmæssig påvirkning																		
16				16	Sygemeldt																		
17				17	Ingen af førnævnte																		
18				18	Abnorm neurologi																		
19				19	Normal neurologi																		
20				20	Neurologisk undersøgelse ikke udført																		
21				21	Klinisk mistanke om rodtryk																		
22				22	Mistanke om alvorlig patologi																		
23				23	Rådgivning og hjælp til egenhåndtering																		
24				24	Information om rygsymptomer herunder prognose																		
25				25	Instruktion i øvelser																		
26				26	Manuel behandling																		
27				27	Akupunktur eller blokade																		
28				28	NSAID																		
29				29	Gabapentin/Lyrica/ Tricykliske antidepressiva (TCA)																		
30				30	Opioider																		
31				31	Aftale om ny konsultation																		
32				32	Ingen af førnævnte																		
33				33	Fysioterapeut																		
34				34	Kiropraktor																		
35				35	Rygcenter																		
36				36	FAM/kræftpakke																		
37				37	MR-scanning af lænden																		
38				38	Kommunalt tilbud																		
39				39	ULRUS																		
40				40	Ingen af førnævnte																		
41				41	Finde årsagen til rygsmerter																		
42				42	Berolige patienten																		
43				43	Imødekomme patientens ønsker																		
44				44	Smertelindre																		
45				45	Fremme patientens evne til egenhåndtering																		
46				46	Attestere																		
47				47	Ingen af førnævnte																		

© Copyright: Audit Projekt Odense, J.B. Winsløws Vej 9A, 1. 5000 Odense C

Registreringskema - Fysioterapeuter

Rygaudit – registreringskema – fysioterapeuter

Skriv 99 hvis forløbet er langt og ikke kan tælles

Dato: _____

Pt. nummer	Pt. alder	Køn	Beskrivelse af patienten		Dagens konsultation														
			Forløb	Tidligere i aktuelle forløb incl. hvis henvist til	Karakteristika	Fund og klinisk vurdering	Handlinger	Anbefalet i dag	Formål med dagens behandling										
1			1	Nummer konsultation i det aktuelle forløb	1 X	Tidligere i aktuelle forløb incl. hvis henvist til	1 X	Symp-tomer d.d.	1 X	Karakteristika	1 X	Fund og klinisk vurdering	1 - 3 X	Handlinger	Mindest 1 X	Anbefalet i dag	Mindest 1 X	Formål med dagens behandling	Mindest 1 X
2			2	Uger med symptomer aktuelt – (første uge = 0)															
3			3	Fleere funktionshæmmende rygepisoder															
4			4	Ingen eller få rygepisoder															
5			5	Egen læge															
6			6	Kiropraktor															
7			7	Rygcenter/andet sygehus/operation															
8			8	MR scanning															
9			9	Ingen af førnævnte															
10			10	Lændesmerter uden el. med udstråling højest til knæ															
			11	Lændesmerter med udstråling til under knæ															
			12	Smerter 2 eller flere steder ud over lændesmerter															
			13	Forringet søvnkvalitet															
			14	Begrænsning i fysisk funktionsniveau															
			15	Følelsesmæssig påvirkning															
			16	Sygemeldt															
			17	Ingen af førnævnte															
			18	Abnorm neurologi															
			19	Normal neurologi															
			20	Neurologisk undersøgelse ikke udført															
			21	Klinisk mistanke om rodtryk															
			22	Mistanke om alvorlig patologi															
			23	Rådgivning og hjælp til egenhåndtering															
			24	Information om rygsymptomer herunder prognose															
			25	Samtale om KRAM faktorer															
			26	Instruktion i aktive øvelser															
			27	Instruktion i retningspecifikke øvelser															
			28	Manuel behandling															
			29	Akupunktur/Dry Needling															
			30	ULRUS															
			31	Aftale om ny konsultation															
			32	Ingen af førnævnte															
			33	Kiropraktor															
			34	Egen læge, speciale læge															
			35	Rygcenter															
			36	FAM/Akut neurokirurgisk vurdering															
			37	Arbejdsmedicinsk vurdering															
			38	MR-scanning af lænden															
			39	Ingen af førnævnte															
			40	Finde årsagen til rygsmerter															
			41	Berolige patienten															
			42	Imødekomme patientens ønsker															
			43	Smertelindre															
			44	Fremme patientens evne til egenhåndtering															
			45	Ingen af førnævnte															
				Evt. bemærkninger															

Samlede resultater i tabelform - 35 deltagere på Rygcenter Syddanmark

Telefonkonsultationer

		Antal	Procent
PATIENTENS KØN	Kvinde	89	58,6%
	Mand	62	40,8%
	Uoplyst	1	0,7%
I alt		152	100,0%
TIDLIGERE EPISODER	Flere funktionshæmmende rygepisoder	87	57,2%
	Ingen eller få rygepisoder	43	28,3%
	Uoplyst	22	14,5%
I alt		152	100,0%
TIDLIGERE I AKTUELLE FORLØB	Kiropraktor	53	34,9%
	Fysioterapeut	81	53,3%
	Rygcenter/andet sygehus/operation	31	20,4%
	MR scanning	85	55,9%
	Ingen af førnævnte	4	2,6%
	Uoplyst	23	15,1%
I alt		152	182,2%
SYMPTOMER D.D.	Lændesmerter uden el. med udstråling højest til knæ	51	33,6%
	Lændesmerter med udstråling til under knæ	70	46,1%
	Uoplyst	31	20,4%
I alt		152	100,0%
KARAKTERISTIKA	Smerter 2 eller flere steder ud over lændesmerter	27	17,8%
	Føringet søvnkvalitet	56	36,8%
	Begrænsning i fysisk funktionsniveau	118	77,6%
	Følelsesmæssig påvirkning	64	42,1%
	Sygemeldt	34	22,4%
	Ingen af førnævnte	4	2,6%
	Uoplyst	24	15,8%
I alt		152	215,1%
FUND OG KLINISK VURDERING	Abnorm neurologi		
	Normal neurologi		
	Neurologisk undersøgelse ikke udført		
	Klinisk mistanke om rodtryk		
	Mistanke om alvorlig patologi		
	Uoplyst		
I alt			

Samlede resultater i tabelform - 35 deltagere på Rygcenter Syddanmark

		Antal	Procent
HANDLING/MEDICINERING I DAG	Rådgivning og hjælp til egenhåndtering	79	52,0%
	Information om rygsymptomer herunder prognose	57	37,5%
	Instruktion i aktive øvelser	11	7,2%
	Konference med kolleger i huset	38	25,0%
	Drøftelse af medicin	36	23,7%
	Aftale om ny konsultation	43	28,3%
	Ingen af førnævnte	13	8,6%
	Uoplyst	10	6,6%
I alt		152	188,8%
HENVISNINGER SENDT ELLER ANBEFALET I DAG	MR-scanning af lænden	8	5,3%
	Opfølgende udredning fraset billeddiagnostik	11	7,2%
	Kirurgisk vurdering	33	21,7%
	Operation	1	0,7%
	Medicinopfølgning hos egen læge	11	7,2%
	Arbejdsmedicinsk vurdering	0	0,0%
	Kiropraktor el. fysioterapeut i primærsektor	19	12,5%
	Genoptræningsplan til kommunalt forløb	10	6,6%
	Ingen af førnævnte	41	27,0%
	Uoplyst	25	16,4%
I alt		152	104,6%
FORMÅL MED DAGENS BEHANDLING	Finde årsagen til rygsmerte	42	27,6%
	Berolige patienten	62	40,8%
	Imødekomme patientens ønsker	67	44,1%
	Smertelindre	52	34,2%
	Fremme patientens evne til egenhåndtering	68	44,7%
	Attestere	16	10,5%
	Ingen af førnævnte	15	9,9%
	Uoplyst	4	2,6%
I alt		152	214,5%

Referenceliste

1. Syddanmark R. Patientforløbsprogram for rygområdet. 2010.
2. APO. Lændesmerter fra primær kontakt med sundhedsvæsenet til færdigbehandlet 2011.
3. Foster NE, Anema JR, Cherkin D, Chou R, Cohen SP, Gross DP, et al. Prevention and treatment of low back pain: evidence, challenges, and promising directions. *Lancet*. 2018;391(10137):2368-83.
4. SST. NATIONAL KLINISK RETNINGSLINJE FOR BEHANDLING AF NYOPSTÅEDE LÆNDERYGSMERTER. 2016.
5. SST. NATIONAL KLINISK RETNINGSLINJE FOR IKKE-KIRURGISK BEHANDLING AF NYLIG OPSTÅET LUMBAL NERVERODSPÅVIRKNING (LUMBAL RADIKULOPATI). 2016.
6. Jensen MS, Olsen KR, Morso L, Sondergaard J, Schiottz-Christensen B. Does changed referral options affect the use of MRI for patients with low back pain? Evidence from a natural experiment using nationwide data. *BMJ open*. 2019;9(6):e025921.
7. SST. Kortlægning af opioidforbruget i Danmark med fokus på patienter med kroniske non-maligne smerter 2016.
8. Petersen L, Birkelund R, Schiottz-Christensen B. Experiences and challenges to cross-sectoral care reported by patients with low back pain. A qualitative interview study. *BMC health services research*. 2020;20(1):96.

